

№ 1-2 (619-620) 12 січня 2012 року

ПРОФСПІЛКОВІ

www.psv.org.ua

есеукраїнська профспілкова щотижнева газета

ВІСТІ

КОНОФЛІКТ

ЛИСИЧАНЬСЬКОМУ
СКЛОЗАВОДУ
ВІДКЛЮЧИЛИ ГАЗ

7

ТЕМА НОМЕРА

ЩО КАБМІН ПОКЛАВ НАМ ПІД ЯЛИНКУ?

КОРОТКИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ-2012 | 8

2 ФПУ СТАВИТЬ ПИТАННЯ РУБА

3 ЄДИНІ ЦІЛІ, ЄДИНІ ДІЇ СХВАЛЕНО СИСТЕМУ ЄДИНОЇ КОЛДОГОВІРНОЇ КАМПАНІЇ

10 ШЛЯХ КРІЗЬ ТЕРНИ ЩО ОЧІКУЄ СУСПІЛЬСТВО У 2012-МУ?

12 ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ!

1 січня 60-річний ювілей відсвяткувала колишня голова Української профспілки працівників річкового транспорту **Марія Іванівна Барановська.**

Шановна Маріє Іванівно!

Від усієї душі бажаємо Вам міцного здоров'я, щастя і добра. Нехай кожен день у Вашому житті буде світлим і сповненим радості, а негаразди завжди Вас оминають. Бажаємо успіхів й натхнення в роботі, здійснення усіх задумів і бажань. Нехай Ваше серце завжди буде зігрите любов'ю, а рідні та друзі дарують тепло й приємні хвилини!

1 січня **Вадиму Дмитровичу Сібільову**, голові Профспілки лісових галузей України, виповнилося 75 років.

Шановний Вадиме Дмитровичу!

Зичимо Вам прожити довгий вік у здоров'ї, щасті й достатку, щоб завжди було радісно на душі та повно на столі. Бажаємо, щоб на Вашому життєвому шляху завжди яскраво світило сонце, а сумні звістки не знали дороги до серця. Нехай доля малює Вам із буднів свято, а в день наступного ювілею Ви впевнено і гордо сказали: «Я маю все, чого прагнув і бажав, про що мріяв і що зробив, що втілював і чого досяг! Життя – прекрасне!»

ТУРБОТА

СНІДАНКАМ – ТАК!

Спільний представницький орган профспілок розглянув проект Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку надання послуг із харчування дітей у дошкільних, учнів у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах, операцій з надання яких звільняються від обкладання податком на додану вартість».

технічних навчальних закладах, операцій з надання яких звільняються від обкладання податком на додану вартість».

Чинні норми харчування учнів на забруднених територіях після аварії на Чорнобильській АЕС розроблені відповідно до законодавства Міністерством охорони здоров'я України, з урахуванням фізіологічних або медичних потреб, вікових категорій дітей, а також можливого ступеня їх ураження. Постановою Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 року № 116 встановлено дворазове пільгове харчування цієї категорії учнів. Запропоновані зміни передбачають одноразове харчування, що, за Конституцією Укра-

ни, є звуженням прав. Враховуючи низький рівень соціального забезпечення і доходів сільського населення, в тому числі мешканців забруднених територій, відміна сніданків постраждалим дітям у навчальних закладах забруднених територій, на думку ФПУ, є недоцільною. У зв'язку із зазначеним, у листі керівника СПО профспілок, Голови ФПУ Юрія Кулика до Міністерства соціальної політики України йдеться про неможливість погодження проекту цієї постанови.

МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ

ОГОЛОШЕННЯ

Дочірнє підприємство «Готельний комплекс «Турист» приватного акціонерного товариства «Укрпрофтур» (02002, м. Київ, вул. Р. Окіпної, 2) повідомляє, що печатку ДП «Готельний комплекс «Турист» ПраТ «Укрпрофтур» (ЄДРПО 14353417) вважатимуть втраченою та недійсною.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Голова ФПУ **Юрій Кулик** звернувся до *віце-прем'єр-міністра – міністра соціальної політики Сергія Тігіпка з пропозиціями та обґрунтуваннями щодо вдосконалення окремих норм законодавчих та інших нормативно-правових актів, які визначають рівень і порядок надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, а також родинам із дітьми.*

ФПУ ІНІЦІЮЄ ПИТАННЯ

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИХ СІМЕЙ ТА РОДИН ІЗ ДІТЬМИ

Зокрема, внесено такі пропозиції:

1. Опрацювати та внести зміни до Методики обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги щодо неврахування під час обчислення сукупного доходу сум сплачених податків і внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, забезпечивши запровадження цих змін із 2013 року.

2. Підготувати та внести впровадження 2012 року на розгляд Верховної Ради Укра-

їни законодавчі пропозиції щодо поступового скасування показника «рівень забезпечення прожиткового мінімуму» під час визначення права на надання соціальної допомоги та її розмірів для забезпечення надільного використання базового державного соціального стандарту – прожиткового мінімуму.

3. Опрацювати законодавчі пропозиції щодо наближення мінімального гарантованого державою розміру допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку відповідно до Закону

України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» до рівня прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.

При цьому пропонується, що у період до 31 грудня 2016 року допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку виплачується у розмірі, що дорівнює різниці між 100% прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців, але не менше: з 1 січня 2013

року – 50%, з 1 січня 2014 року – 60%, з 1 січня 2015 року – 70%, з 1 січня 2016 року по 31 грудня 2016 року – 80%, з 1 січня 2017 року – 100% прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.

Про результати розгляду зазначених пропозицій повідомимо додатково після отримання відповідної інформації від Мінсоцполітики.

УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО
ДЕПАРТАМЕНТУ ФПУ

ОФІЦІЙНО

ПРОТИ ЗВУЖЕННЯ ПРАВ БЮДЖЕТНИКІВ

На виконання доручення Секретаріату Кабінету Міністрів України Міністерство соціальної політики та Міністерство фінансів розглянули лист ФПУ від 25 листопада 2011 року про внесення змін до відповідної Постанови Кабінету з метою врегулювання деяких питань соціального захисту окремих категорій працівників бюджетної сфери.

У листі-відповіді до ФПУ, зокрема, зазначається: «Надання державних соціальних гарантій медичним, педагогічним працівникам та працівникам культури в сільській місцевості повинно здійснюватися з урахуванням єдиного підходу щодо посилення адресності надання пільг, як це передбачено Програмою економічних реформ на 2010–2014 року «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», та фінансових можливостей держави».

ВІДПОВІДЬ

ЗАТРИМАВ ЗАРПЛАТУ – КОМПЕНСУЙ!

Фахівці ФПУ взяли до вивчення порушене головою профкому Запорізького державного підприємства «Радіоприлад» Л. Дьоміною питання про необхідність законодавчого унормування питання виплати разом із заборгованою зарплатою належної компенсації за її затримку, якщо така виплата здійснюється у порядку судового наказного провадження.

Як інформує у листі до ФПУ Л. Дьоміна, працівники Запорізького державного підприємства «Радіоприлад» не можуть отримати компенсацію за

затримку зарплати без додаткової позовної судової процедури саме через неврегульованість відповідних законодавчих норм наказного провадження: за судовим наказом може бути стягнута нарахована, але не виплачена заробітна плата (при цьому втрата її частини через затримку виплати не враховується).

МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ

ПЕРСПЕКТИВА

Задля підвищення ефективності переговорного процесу та норм колективних договорів і угод Президія ФПУ, що відбулася 23 грудня 2011 року, постановила схвалити систему Єдиної колдоговірної кампанії «Єдині цілі, єдині дії!». Вона ґрунтується на таких принципах: єдині вимоги, єдині дії, єдині терміни ведення колективних переговорів, а також – загальні вимоги профспілок, вирішення яких необхідно домогтися шляхом переговорів з укладення угод і колективних договорів на 2012 рік.

«ЄДИНІ ЦІЛІ, ЄДИНІ ДІЇ!»

Завдяки активним діям профспілок упродовж останніх років в Україні сформовано багаторівневу систему колективно-договірної регулювання соціально-трудових відносин. На цей час вона складається з Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики та трудових відносин в Україні на 2010-2012 роки, 93 галузевих угод, 27 тристоронніх регіональних угод на рівні областей, міст Києва і Севастополя та майже 100 тисяч колективних договорів, якими охоплено майже 9 мільйонів працівників.

Разом із тим результати колективно-договірної роботи свідчать про те, що профспілкам не вдається досягти таких соціально-економічних результатів, які б задовольняли більшість працівників. В Україні заробітна плата є нижчою серед європейських країн. Близько 30% працівників працюють у шкідливих для здоров'я умовах праці. Не повною мірою використовуються можливості переговорного процесу, а саме:

- зменшилася, але залишається ще значною кількістю працівників, які не охоплені колективними договорами;
- не вдалося розширити сферу дії галузевих угод, які є основою для розроблення та укладення колективних договорів на підприємствах, в установах та організаціях;
- низькими залишаються вимоги профспілок до роботодавців, які часто не дотримуються навіть вимог трудового законодавства;
- відсутні єдині вимоги профспілок щодо основних показників, яких необхідно досягти для забезпечення зростання життєвого рівня працівників і членів їхніх сімей, а також немає єдиності дій профспілок при їх об-

стоюванні, єдиних строків ведення переговорів, єдиних підходів, технологій ведення колективних переговорів.

ВИМОГИ

Найважливішою складовою Єдиної колдоговірної кампанії має стати концентрація зусиль усіх ланок профспілок для висунення загальних вимог щодо основних показників, які визначають якість і рівень життя працівників та їхніх сімей і мають бути реалізовані шляхом колективних переговорів.

Загальні вимоги профспілок ґрунтуватимуться на програмних резолюціях VI з'їзду Федерації профспілок України та Цільових програмах з їх реалізації, затверджених Радою Федерації профспілок України 25 травня 2011 року. Для їх підготовки використовуватиметься Дорожня карта входження України у двадцятку найбільш економічно розвинутих країн світу.

Для формування пакету пропозицій профспілок необхідно:

- організувати збір пропозицій від членських організацій (членів профспілки на підприємстві) до проекту угоди (колективного договору) та оперативне інформування про результати колективних переговорів. Це дасть змогу залучити до переговорного процесу найширше коло зацікавлених осіб та додасть впевненості профспілковій команді під

час обстоювання вимог працівників;

- отримати від соціальних партнерів інформацію, яка необхідна для ведення колективних переговорів;
- проаналізувати наявну інформацію, можливості її використання для аргументації вимог та їх обстоювання в ході колективних переговорів;
- проаналізувати угоди найвищого рівня та визначити положення, які є обов'язковими для дотримання в угоді нижчого рівня та колективному договорі.

Дії

Кожна профспілка, її орган, організація мають усвідомити, що лише спільні дії профспілок можуть організувати й згуртувати працівників на спільні дії для обстоювання справедливого розподілу результатів суспільної праці, захисту їхніх прав та інтересів, протестів проти дій влади і капіталу, який продовжує збагачуватися за рахунок надексплуатації працівників.

Конкретні форми солідарної підтримки вимог профспілок визначатимуться:

- на національному рівні – рішеннями Спільного представницького органу профспілок та Президією Федерації профспілок України;
- на галузевому рівні – рішеннями Президії (Ради) всеукраїнської галузевої профспілки чи Спільного представницького органу профспілок (при його створенні);
- на територіальному рівні – рішенням профоб'єднання в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі, Спільним представницьким органом профспілок (при його створенні).

Важливою складовою Єдиних дій профспілок є підтримка первинних орга-

ДО ВІДОМА

Основна мета Єдиної колдоговірної кампанії полягає в реалізації двох складових: єдиних вимог та єдиних дій профспілок. Слід зазначити, що система Єдиної колдоговірної кампанії має розглядатися як динамічне явище. Рівень вимог під час ведення переговорів має відповідати економічній та політичній ситуації, а форми дій профспілок – визначатися відповідно до характеру взаємовідносин з іншими сторонами соціального діалогу та можливостей профспілок впливати на соціальних партнерів.

нізацій профспілок у ході колективних переговорів, адже кожна з них є складовою галузевої профспілки, тому має відчувати силу профспілок на рівні галузі, регіону та країни.

Первинні організації профспілок мають знати, до кого можуть звернутися за допомогою; бути впевненими, що у разі необхідності отримають необхідну кваліфіковану економічну, юридичну і навіть психологічну допомогу при обґрунтуванні вимог та їх обстоюванні. У період переговорної кампанії в первинних організаціях діяльність галузевих профспілкових органів і регіональних профоб'єднань має бути організована за напрямками, що покликані:

- створити основу для ведення переговорів на рівні підприємств, зокрема своєчасно укласти галузеву угоду та довести її текст до кожної первинної організації;
- знати та проаналізувати фактори, що сприятимуть підвищенню рівня вимог, особливо заробітної плати, та їх доведення до кожної первинної організації;
- своєчасно інформувати первинні організації про хід переговорів з укладення галузевої угоди та володіти повною інформацією про хід переговорів з укладення колективних договорів на підприємствах галузі;
- організувати навчання профспілкових активіс-

тів, які ведуть колективні переговори, залучити для цього допомогу навчально-методичних і наукових центрів профспілок;

- розробити технологію надання допомоги первинним організаціям, сформувати в галузевих профспілках групи експертів для надання допомоги первинним організаціям під час ведення колективних переговорів та укладення колдоговорів;
- своєчасно організувати акції підтримки щодо висунутих профспілками вимог, у тому числі організацію проведення страйків (можливі галузеві акції на підтримку переговорів на одному чи декількох підприємствах, де переговори зайшли у глухий кут, а також акції первинних організацій на підтримку переговорів на галузевому чи територіальному рівнях);
- забезпечити захист і підтримку профспілкових лідерів, інших учасників колективних переговорів.

ПРАВОВІ ФОРМИ ВПЛИВУ

Вступаючи у колективні переговори, профспілкові організації мають знати можливі важелі впливу на роботодавця або його представника.

Для підтримки своїх вимог у процесі колективних переговорів з укладення

угоди колективних договорів профспілки можуть проводити у встановленому порядку збори, мітинги, пікетування, демонстрації, ініціювати виникнення колективного трудового спору та ухвалювати рекомендації щодо оголошення галузевого або територіального страйку, а також рішення про оголошення страйку на підприємстві, в установі, організації.

Страйк застосовується як крайній засіб вирішення колективного трудового спору у зв'язку з відмовою власника або уповноваженого ним органу задовольнити вимоги працівників, профспілки, об'єднання профспілок.

Іншими можливими правовими формами впливу на роботодавця є:

- дисциплінарні форми впливу;
- адміністративні методи впливу у формі накладення штрафу;
- міжнародно-правові методи впливу, а саме: оскарження дій роботодавця у зв'язку з порушенням положень конвенції Міжнародної організації праці шляхом надсилання відповідних скард до МОП;
- вплив на роботодавця за результатами профспілкового контролю шляхом звернень до Державної інспекції України з питань праці та органів прокуратури;
- ініціювання перевірок дотримання трудового законодавства за участі державних органів;
- звернення до відділень Національної служби посередництва і примирення.

Запровадження у Федерації профспілок України Єдиної колдоговірної кампанії має підвищити ефективність колективно-договірної регулювання та посилити його вплив на рівень життя в Україні.

СТОРІНКУ ПІДГОТУВАЛА
ОЛЕНА ОВЕРЧУК, «ПВ»

ГРЕЦІЯ

ПОДАТКІВЦІВ ПРИБОРКАЛИ?

Грецький суд визнав незаконним страйк працівників податкових інспекцій. Податківці зачинили установи в четвер і мали намір страйкувати й у п'ятницю – останній робочий день 2011 року, незважаючи на значні проблеми уряду зі збором податків. Службовці протестують проти різкого зниження заробітної плати, розформування низки інспекцій і ймовірного тиску з боку влади в розслідуванні податкових неодонок. У четвер прем'єр-міністр Греції Лукас Пападімос видав розпорядження про з'ясування обставин скандальної відставки двох проку-

ровів, які займалися розслідуванням економічних злочинів, зокрема несплатою податків в особливо великих розмірах. Прокурори оголосили про відставку, посилаючись на тиск влади. Міністерства фінансів і юстиції назвали подібні звинувачення «образливими».

НІМЕЧЧИНА

ПІКЕТ НА ПІДТРИМКУ КОЛЕГ

Вимагаючи справедливості для 62 робітників транснаціональної компанії GEA, які постраждали внаслідок локауту в Туреччині, німецькі профспілкові активісти організували пікет біля штаб-квартири GEA в місті Дюссельдорфі. За останні місяці це вже четверта акція, учасники якої вимагають від транснаціональної компанії дотримання трудових прав. Під час акції в Дюссельдорфі представники профспілоку Німеччини висловили підтримку своїм турецьким колегам і розкритикували транснаціональну компанію за нехтування фундаментальними

трудовими правами і нормами Міжнародної організації праці. Заклик до проведення мітингу в Дюссельдорфі підписали багато профспілкових представників, серед яких, зокрема, активісти профспілоку IG Metall, Verdi та IG Bau. Представники профспілки працівників харчової промисловості NGG і голови первинних організацій компанії Ford, а також члени Організації турецьких робітників-мігрантів у Німеччині DİF, що взяли участь в акції біля штаб-квартири GEA, наголосили на важливості дотримання прав робітників.

США

У SWEDWOOD УКЛАДЕНО ТРУДОВУ УГОДУ

Робітники заводу меблевої компанії Swedwood, що входить до складу шведської меблевої компанії ІКЕА, підписали першу колективну угоду, яка набула чинності 1 січня. Працівники заводу є членами МФМ, членської організації Міжнародної профспілки працівників будівельної й деревообробної промисловості (BWI), Міжнародної асоціації працівників машинобудування та аерокосмічної промисловості (IAMAW). У червні 2011 року більшістю голосів вони проголосували за те, аби їхні інтереси представляла IAMAW.

Як повідомили представники профспілки, новий трудовий договір обмежує кількість тимчасових працівників, які можуть бути найняті адміністрацією. Договір передбачає також обов'язкове проведення з працівниками перед початком роботи тренінгів із техніки безпеки. Крім того, у документі визначено умови подання скарг, втричі збільшено тривалість відпустки, збережено святкові дні. У разі якщо виникнуть

проблеми із вирішенням трудових питань, у договорі передбачений обов'язковий арбітраж третьою незацікавленою стороною. До розкритої системи оцінки у балах також внесено зміни. Відповідно до підписаної угоди буде створено три спільних комітети: комітет з охорони здоров'я й безпеки праці, технічний комітет і комітет із професійної підготовки кадрів. Директор департаменту праців-

ників деревообробної промисловості IAMAW Білл Стріт наголосив, що «створення трьох спільних комітетів – перший крок до соціального діалогу в компанії Swedwood». В ІКЕА діє кодекс поведінки, який гарантує свободу на об'єднання. У ньому, зокрема, зазначається, що «постачальник компанії ІКЕА не повинен перешкоджати свободі на об'єднання робітників і веденню колективних переговорів, а

також перешкоджати заходам, пов'язаним із проведенням колективних переговорів». Антипрофспілкова позиція місцевого керівництва досі не відповідає цим вимогам. Тепер генеральний директор Swedwood Group Гуннар Корселл прокоментував результати голосування працівників так: «Ми поважатимемо рішення працівників і співпрацюватимемо з їхніми представниками в дусі взаємоповаги».

ІСПАНІЯ

IBERIA СКАСУВАЛА 118 АВІАРЕЙСІВ

Профспілка пілотів авіакомпанії Iberia оголосила про проведення 9 та 11 січня нових акцій протесту. Пілоти протестуватимуть проти створення бюджетної авіакомпанії Iberia Express. Як заявляють представники профспілки, це призведе до зменшення зарплат авіапрацівників.

В останній місяць року льотчики вже брали участь в двох акціях протесту – 18 і 29 грудня, унаслідок яких були скасовані 118 рейсів і близько 10 тис. пасажирів надовго затрималися в аеропортах чи добиралися до пункту призначення літаками інших авіакомпаній. Не домігшись поступок із боку керівництва, пілоти обіцяли продовжити акції протесту. Не виключено, що під час наступних страйків до пілотів приєднаються бортпровідники. Принаймні їхні профспілки обіцяли обговорити таку можливість найближчим часом.

КАЗАХСТАН

УКЛАДЕНО ГЕНЕРАЛЬНУ УГОДУ НА 2012-2014 РОКИ

Розроблений Федерацією профспілоку Республіки Казахстан проект угоди пройшов широке обговорення членськими організаціями й був направлений до Міністерства праці й соціального захисту населення для подальшого розгляду. 25 липня 2011 року на засіданні робочої групи республіканської тристоронньої комісії із соціального партнерства й регулювання соціальних і трудових відносин було

затверджено склад робочої групи з розробки генугоди на 2012-2014 роки. Робоча група працювала впродовж кількох місяців. Під час засідань із соціальними партнерами до проекту угоди було внесено зміни й доповнення з питань оплати праці, доходу й рівня життя населення, конкурентоспроможності ринку праці та стійкої зайнятості. Документ містить сім розділів: економіч-

на політика; розвиток ринку праці; сприяння ефективній зайнятості населення; заробітна плата, доходи та рівень життя населення; соціальне забезпечення й захист; політика надання рівних можливостей; умови й охорона праці, промислова й екологічна безпека; розвиток соціального партнерства та соціальна відповідальність; дія угоди та контроль за її виконанням.

Також, на вимогу ФІПРК, було включено питання гендерної і молодіжної політики, пункти, що передбачають індексацію заробітної плати, підвищення галузевого коефіцієнта. Нова генугода є вдосконаленим правовим актом, що охоплює багато питань, спрямованих на захист соціально-трудових прав та інтересів працівників, вирішення важливих проблем суспільства.

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ЗДОБУТКИ

У грудні 2011 року прийнято бюджети фондів загальнообов'язкового соціального страхування України на 2012 р., в яких ураховано принципові пропозиції профспілок. Спинимося на окремих аспектах діяльності фондів, на удосконалення яких було спрямовано роботу Федерації профспілок України.

СТРАХУВАННЯ ВІД БЕЗРОБІТТЯ

Під час затвердження бюджету Фонду соціального страхування на випадок безробіття на 2012 р. мінімальний розмір допомоги із безробіття встановлено на рівні 825 грн, або 76,9% розміру прожиткового мінімуму (ПМ) для працездатних осіб, з подальшим його переглядом у бік збільшення. На соцпослуги передбачено 2,12 млрд грн.

Профінансуванням заплановано охопити близько 224 тис. безробітних, що на 9,6 тис. осіб більше, ніж у 2011 р. Навчання здійснюватиметься за понад 350 професіями і 400 напрямками підвищення кваліфікації – залежно від попиту на регіональних ринках праці. До громадських робіт буде залучено понад 335 тис. безробітних. Для цього буде спрямовано 233 млн грн, або 2,5% доходів фонду.

Завдяки наданню дотацій роботодавцям планується працевлаштувати 39 тис. осіб, на що передбачено 95,2 млн грн.

Заплановано провести близько 146 тис. модульних семінарів і тренінгів із техніки пошуку роботи, 25 тис. семінарів для соціально вразливих категорій населення, 34 тис. з орієнтації на підприємницьку діяльність, 22,4 тис. – з питань запобігання нелегальній трудовій міграції.

Для скорочення безробіття буде проведено близько 416 тис. різноманітних інформаційно-консультаційних заходів, діятимуть 115 мобільних центрів профорієнтації, 340 мобільних центрів зайнятості.

СТРАХУВАННЯ ВІД ПРОФРИЗИКІВ

Упродовж 2010-2011 рр. у роботі Фонду соцстрахування від нещасних випадків і профзахворювань спостерігалися певні проблеми, тож під час підготовки його бюджету на 2012 р. слід було їх урахувати, аби забезпечити чітку роботу фонду у новому році.

Рішеннями попереднього уряду в асигнуваннях із держбюджету, які виділялися підприємствам вугільної промисловості з липня 2009 р. по лютий 2010 р. на виплату зарплати, не

передбачалися кошти для сплати страхових внесків до фондів соцстраху. Тому станом на 01.04.2010 р. недовідомка перед фондом зі сплати страхових внесків у вугледобувній галузі становила 726,4 млн грн, зокрема по державних вугледобувних підприємствах, що виконували рішення попереднього уряду, – 677,5 млн грн (станом на 01.09.2011 р. – 665,2 млн грн).

Тим часом із 01.01.2012 р. набув чинності новий Національний класифікатор України, який передбачає 615 видів економічної діяльності замість 772. Тепер уряд має переглянути Класифікацію галузей економіки та видів робіт за професійним ризиком виробництва. СПО профспілок пропонував суттєво підвищити клас профризиків окремим галузям, тобто збільшити страховий тариф на цей вид страхування.

Нині фінансовий стан фонду поліпшився. Це дало змогу наприкінці 2011 р. виплатити одноразову допомогу інвалідам, які постраждали внаслідок нещасних випадків на виробництві, зокрема інвалідам І групи – в розмірі ПМ, II групи – 50%, III – 30% ПМ.

СТРАХУВАННЯ З ТИМЧАСОВОЇ НЕПРАЦЕ- ЗДАТНОСТІ

Для Фонду соцстрахування з тимчасової втрати працездатності 2011 рік був чи не найскладнішим за останні 10 років. Дефіцит бюджету, станом на 01.01.2011 р., становив понад 715 млн грн. Оскільки допомогу із тимчасової втрати працездатності виплачували підприємства, це спричинило наявність заборгованості фонду перед ними, а в окремих випадках і перед застрахованими особами. З огляду на ситуацію, що склалася, правління фонду в 2011 р. майже в 2,5 рази скоротило асигнування на санаторно-курортне лікування застрахованих осіб.

Крім того, після набуття чинності з 01.01.2011 р. ЗУ «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соцстрахування» виникли проблеми із наданням матеріальної допомоги та обрахуванням страхово-

го стажу певним категоріям застрахованих осіб.

Зважаючи на велику кількість скарг і звернень, з ініціативи профспілок на засіданні правління фонду 16.06.2011 р. було прийнято постанову, якою встановлено, що до законодавчого врегулювання порядку виплати матеріальної допомоги за рахунок коштів фонду застрахованим особам у разі порушення провадження в справі про банкрутство страховальника-роботодавця виплата допомоги здійснюватиметься відповідно до Порядку фінансування страховальників, затвердженого постановою правління фонду від 22.12.2010 р. № 26, тобто на загальних підставах.

З метою остаточного врегулювання цього питання за участю ФПУ розроблено і внесено на розгляд Верховної Ради проект ЗУ «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соцстрахування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності...» № 8775, який було прийнято 9 грудня 2011 р. і скеровано на підпис Президентів України.

Внесено зміни до законодавства щодо осіб, які перебувають у відпустці по

догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

На 2012 рік витрати фонду на оздоровчі заходи становитимуть 1328,1 млн грн, або 131,5% щодо планових показників 2011 року.

Збільшилися на 276,2 млн грн і відповідно становлять 750 млн грн витрати на придбання путівок до санаторно-курортних закладів.

У 2012 р. на часткове фінансування санаторіо-профілакторіїв підприємств, установ та організацій, у тому числі вишів, передбачено 137,6 млн грн.

На 12,9 млн грн збільшено витрати на фінансування оздоровлення дітей у дитячих оздоровчих закладах (176,7 млн грн).

На часткове фінансування ДЮСШ за рахунок коштів фонду у 2012 р. передбачено 168,3 млн грн. Збережено фінансування орендної плати ДЮСШ, які не мають власних приміщень для проведення занять.

У 2012 р. на придбання дитячих новорічних подарунків буде спрямовано 95,5 млн гривень.

ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

У 2011 р. розмір ПМ для непрацездатних осіб збільшувався в чотири етапи та зріс із 750 до 800 грн, або на 9,4%. Проте законодавчо встановлені показники ПМ для всіх вікових категорій значно відстають від фактично обрхованих показників. Так, станом на жовтень 2011 р. затверджений ВР розмір ПМ для непрацездатних осіб становив 784 грн. Разом із тим фактичний його розмір для непрацездатних осіб у цінах листопада 2011 р. становив 849 грн.

Із 01.10.2011 р. встановлено максимальний розмір пенсії на рівні 10 ПМ (з 01.12.2011 р. – 8 тис. грн), встановлених для непрацездатних осіб.

Незважаючи на відносно високий розмір максимальної пенсії, середній її розмір є незначним – на 01.09.2011 р. він становив 1250 грн, що в 1,5 рази перевищує розмір мінімальної пенсії за віком.

Причинами низького рівня пенсій є заниження їх мінімального розміру та наявність розриву в пенсіях, призначених у різні роки, який постійно

зростає. Оскільки з року в рік підвищення пенсій у зв'язку із зростанням середньої зарплати в Україні здійснюється на мінімально допустимому рівні – в розмірі 20% темпів зростання середньої зарплати в Україні, раніше призначені пенсії відстають від новопризначених майже вдвічі.

У 2011 р. ПФУ неодноразово проводилися перерахунки пенсій, зокрема інвалідам війни, у зв'язку зі зростанням середньої зарплати та прожиткового мінімуму тощо. Виплата пенсій проводилася своєчасно, в повному розмірі.

Оскільки ПФУ залишається центральним органом виконавчої влади, до складу його правління входять лише три представники від профоб'єднань. Для обговорення на засіданнях ними постійно вносяться нагальні питання, зокрема щодо збалансування бюджету фонду, підвищення рівня пенсійного забезпечення, забезпечення диференціації розмірів пенсій, удосконалення організації роботи органів фонду, поліпшення обслуговування громадян.

ВЛ. ІНФ.

ОЦІНКА ФАХІВЦІВ

ЯРЕМА ЖУГАЄВИЧ, голова Профспілки авіабудівників України, заступник голови правління Фонду загальнообов'язкового соцстрахування України на випадок безробіття:

– Профспілкова сторона правління фонду вже кілька років поспіль наполегливо домагається підвищення мінімального розміру допомоги по безробіттю для застрахованих осіб до 100% прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Але поки що маємо суттєвий спротив двох інших сторін правління – держави та роботодавців. Ураховуючи, що опоненти не підтримали пропозицію профспілкової сторони щодо збільшення розмірів допомоги, профспілки намагаються вплинути на опонентів через положення Генгоду.

ГРИГОРІЙ ОЛЬХОВЕЦЬ, голова Профспілки працівників радіоелектроніки та машинобудування України, заступник голови правління Фонду соцстрахування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань:

– Під час підготовки бюджету фонду на 2012 рік планувалося підвищити страхові тарифи для низки галузей. Завдяки принциповій позиції профспілкової сторони це рішення не було прийнято. Правильність такої позиції підтверджена тим, що бюджет фонду на 2012 рік бездефіцитний і повністю забезпечує суттєві завдання. Загальна сума доходів фонду на 2012 рік становить 7077,7 млн гривень, що на 25% більше показників 2011 року.

СЕРГІЙ УКРАЙНЕЦЬ, заступник Голови Федерації профспілок України, член правління Фонду соцстрахування з тимчасової втрати працездатності:

– У ФПУ багато зроблено для ефективної роботи і подальшого розвитку системи соцстраху. В умовах фінансово-економічної кризи 2008-2010 рр., критичного дефіциту страхових коштів фонду соцстрахування під управлінням, зокрема представники профспілок, забезпечили стабільну та гнучку роботу для збереження надійного захисту людини праці від страхових ризиків. Це стосується посилення матеріальної підтримки працівників в умовах масових звільнень, компенсації втраченої зарплати як основного джерела доходів у разі хвороби чи виробничої травми.

ВОЛОДИМИР МАКСИМЧУК, завідувач відділу пенсійного забезпечення Управління соціального захисту ФПУ, член громадської ради Пенсійного фонду України:

– З метою поліпшення умов і рівня пенсійного забезпечення громадян профспілки розробили й внесли на розгляд парламенту проект ЗУ «Про внесення змін до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», в якому пропонується до страхового стажу зараховувати період відпустки поважності та пологів, а під час перерахунку пенсій працюючим пенсіонерам застосовувати показник середньої зарплати (доходу) за три календарні роки, що передують року звернення за перерахунком пенсії.

АНОНС

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

БІБЛІОТЕЧКА

ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ

СІЧЕНЬ

2012

№ 1 (145)

ЗАМОВЛЯЙТЕ
ДОДАТКОВО
«БІБЛІОТЕЧКУ ГОЛОВИ
ПРОФСПІЛКОВОГО
КОМІТЕТУ»:№ 1/2012 «КОЛЕКТИВНІ ПЕРЕГОВОРИ:
ВЧИМОСЯ ДОСЯГАТИ УСПІХУ»

«Бібліотечка» № 1/2012 підготовлена на допомогу профспілковим фахівцям та активістам відділом колдоговірної роботи соціально-економічного департаменту апарату ФПУ. У «Бібліотечці» № 1 ви знайдете:

1. Стан та проблеми колективно-договірного регулювання. Право на ведення колективних переговорів і укладання колективних договорів.
2. Готуємо до переговорів представників профспілок.
3. Підготовка до колективних переговорів.
4. Мистецтво домовлятися.

5. Загальні збори (конференція) трудового колективу по схваленню проекту колективного договору чи підбиттю підсумків його виконання:

- Підготовка зборів трудового колективу по схваленню колективного договору.
- Проведення загальних зборів (конференції) трудового колективу.
- 6. Відповіді на актуальні запитання щодо колективно-договірного регулювання, що надходять від профспілкових організацій.
- 7. Зразки документів.

№ 2/2012 «ДЕЯКІ ПИТАННЯ
ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ
ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАХИСТ
ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ»(нормативно-правові акти, роз'яснення,
консультації, зразки документів)»

«Бібліотечка» № 2/2012 підготовлена департаментом правового захисту апарату ФПУ. У «Бібліотечці» № 2 ви знайдете:

1. Закон України «Про захист персональних даних».
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про захист персональних даних».
3. Указ Президента України «Про Положення про Державну службу України з питань захисту персональних даних».
4. Постанова Кабінету Міні-

- стрів України «Про затвердження Положення про Державний реєстр баз персональних даних та порядок його ведення».
5. Роз'яснення Міністерства юстиції України «Деякі питання практичного застосування Закону України «Про захист персональних даних».
6. Про захист персональних даних та порядок реєстрації баз персональних даних.
7. Інформація «Застосування Закону України «Про захист персональних даних» у профспілкових організаціях».
8. Зразки документів.

Додатковий наклад «Бібліотечки» № 1/2012 можна замовити до 18 січня, а № 2/2012 – до 5 лютого 2012 року за адресою: 01012, м. Київ, майдан Незалежності, 2, Підприємство «Профінформ» ФПУ або за тел. / факсом: (044) 277-24-30, e-mail: profvisti@ukr.net.

Мінімальна кількість замовлень – 10 примірників. Вартість одного примірника з пересилкою – 5,50 гривні.

«ПРОФІНФОРМ» ФПУ

ПІДСУМКИ

Грудневе засідання президії Львівської обласної організації профспілки освіти і науки присвячувалося юридичним питанням. Зокрема, про те, як дотримується трудове законодавство, юристи відділу соціально-економічного захисту обласної галузевої профорганізації дізнавалися в Золочівському та Галицькому районах.

Під час розширеного засідання президії Львівської організації профспілки освіти за участі працівників та завідувачів райвідділів освіти

ПРО ТРУДОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО
ТА АТЕСТАЦІЮ

ДО РЕЧІ

Якщо є бажання, завжди можна досягти соціальних успіхів. Про це свідчить співпраця профспілки та роботодавців на Золочівщині. Тут освітяни отримують стовідсоткову винагороду за сумлінну працю, премії для вчителів, учні яких стали переможцями олімпіад і конкурсів. У районі працюють шкільні автобуси, якими зручно користуватися не лише учням, а й учителям.

Під час відвідання первинок, спілкування з роботодавцями районного рівня та багатьох шкіл виявлено порушення законодавства щодо виплати грошової компенсації за невикористану відпустку та при звільненні педагогів з роботи, встановлено заборговані суми. Йдеться про порушення статті 233 Кодексу законів про працю України – не застосування строку давності до невикористаної належної працівником заробітної плати, відпускних за 2010, 2011 роки. За ретельність та глибоку обізнаність із правових питань профспілковим юристам Мар'янові Каліну та Миронові Малярчину подякували не лише пересічні співчлани і керівники районних відділів освіти, а й редакція спеціалізованого всеукраїнського журналу, де було надруковано неточну інформацію, якою керувалася освітянська бухгалтерія. Завдяки пильності профспілкових «адвокатів» редакція вправила помилку. Тож багатьом буде наука: в разі сумнівів для отримання надійної фахової допомоги варто звернутися в обласну галузеву профспілку.

Про це на засіданні президії повідомив начальник Золочівського райвідділу освіти Володимир Бартошук. Профспілкові фахівці рекомендують роботодавцям укладати, як правило, трудові строкові договори з педагогами-сумісниками на погодинну оплату праці. За словами Миронова Малярчина, для реального забезпечення прав жінок-матерів, які перебувають у декретній відпустці по до-

гляду за дітьми до 6 років, слід указувати в тарифікаційних списках їх тиждень педнавантаження, щоб уникнути проблем при поверненні на роботу.

Виявилось, що в деяких школах колдоговори укладають без дотримання визначених законодавством та галузевим угодою термінів. Ішлося й про порядок та правила ведення діловодства, книг наказів і протоколів, а також про те, що звіти керівників із виконання угод і колдоговорів є обов'язковими, щоб соціальний діалог мав реальний зміст, а не залишався формальною декларацією.

Член президії, голова профкому працівників національного університету «Львівська Політехніка» Володимир Гайдук, доповнивши про результати обстеження умов проживання студентів у гуртожитках вищів різних рівнів акредитації, зосередив увагу колег на проблемі Самбірського педколеджу, який орендує приміщення в технікумі економіки й інформатики. Оскільки комісії, яку він очолює, вдалося розізнати з тим, в якій організації гальмується питання щодо довготермінової угоди з педколеджем, було схвалено пропозицію голо-

ви обласної галузевої організації Марії Йфеєко про звернення з офіційним листом до очільника міста. Довід у цьому напрямі, як зазначила голова профкому Академії друкарства Любов Тушчак, є. Колись до гуртожитків довго пішки діставалися, а нині, завдяки первинній і обласній організації профспілки, туди їздять дві маршрутки. Це вигідно всім. На президії також визначили шляхи вирішення проблеми гарячої води в гуртожитку педколеджу. Не оминули увагою й нестачу студентського житла у Львівській академії мистецтв, яке, до того ж, не орієнтовано на потреби студентів, які малюють, ліплять, різьблять, конструюють одяг.

Досвідом роботи атестаційних комісій за новим Типовим положенням, яке набуло чинності 2011 року, поділилися червоноградці. Голова міської освітянської профспілкової організації Микола Колесник нагадав колегам, що коли свого часу педагогам не вдалося обстоювати справедливості в районній атестаційній комісії, подали відповідні матеріали і клопотання на обласну. Це отримало чималий резонанс серед учительського

загалу. Нині ж заявив на атестацію подано самими вчителями, а профспілка попідключалася про оптимальну кількість членів комісії – максимум 15 осіб, а також про представництво самої профспілки. А ще поділилася про стимулювання тих, хто прагне професійного зростання.

Про правові аспекти атестації обласному профактиву розповіла методист Червоноградського міського відділу освіти Марія Стрілець. У новому Типовому положенні є чимало суперечливих і неврахтованих моментів. Над ними попрацював фахівець управління освіти, який має чималі досвід. Відповідаючи на запитання, як захистити школу від випадкових людей і стимулювати здібних молодих учителів, Марія Стрілець зазначила, що першу атестацію молодого спеціаліста проводять через 3 роки. На жаль, її результатом є поки що «моральна сатисфакція». Інформацію щодо проведення атестації за новим положенням друкуватиме обласний профспілковий вісник.

Голова ревкомісії обласної галузевої організації Степан Бурбан та завідувачка фінансового відділу Ганна Березовська поінформували присутніх про порядок дотримання фінансового обліку і використання коштів у Городоцькому та Жовківському районах.

Президія прийняла відповідні постанови й доповнення до планів роботи на наступний рік.

ОЛЬГА ПОДОЛЯН,
М. ЛЬВІВ

РАХУНОК ІДЕ НА ГОДИНИ

22 грудня 2011 року голова Луганської облдержадміністрації Володимир Пристук побував у Лисичанську. Одним із об'єктів його уваги був гуртожиток у Стекольному, в якому мешкають працівники склозаводу «Пролетар». Того ж дня голові правління ПАТ «Лисичанський склозавод «Пролетар» зателефонували й попередили про припинення газопостачання підприємства. А пізно ввечері на завод прибули працівники Лисичанського управління з експлуатації газового господарства для відключення газу.

“
 ЦК профспілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України, Федерація профспілок Луганської області підтримали справедливий вимоги робітників підприємства й надіслали звернення до Мінекономіки, НАК «Нафтогаз України», Укрзалізниці.

Голова облдержадміністрації пройшовся селищем, оглянув масштаби робіт. За словами міського голови Лисичанська Сергія Дунаєва, після відновлення виробництва № 2 на ВАТ «Лисичанський склозавод» у 2009 році місцева влада взялася за розвиток інфраструктури селища Стекольний. «Нині проводимо ремонт доріг, які не ремонтувалися 20 років. З цією метою з держбюджету ми одержали 13 млн грн. Також відновлюємо паркову зону, плануємо відремонтувати гуртожиток», – розповів міський голова Лисичанська. Голова облдержадміністрації пообіцяв надати допомогу в реконструкції гуртожитку.

Зовні ніщо не нагадувало про невтриме кипіння пристрастей навколо підприємства, а перші їхні ознаки з'явилися ще в серпні 2011-го. Тоді на сесії міськради депутати ухвалили звернення до Прем'єр-міністра України М. Азарова з проханням звернути увагу на складну ситуацію, що склалася на заводі «Пролетар». На тлі загальнодержавної кризи вкрай загострився фінансовий стан підприємства, попит на його продукцію знижується. І не тому, що якість виготовленого скла погана. Навпаки – продукція Лисичанського заводу високоякісна, але собівартість його висока. Серед основних причин – непомірна ціна на газ й конкуренція з боку імпортерів із РФ, Білорусії, Туреччини, Польщі, Болгарії та інших країн, продукція яких завозиться за демпінговими, тобто фактично неприйнятними цінами, знижуючи вітчизняного виробника. До речі, відповідно до договорів СОТ, демпінг є грубим порушенням міжнародного

законодавства. Ще у квітні минулого року на звернення адміністрації підприємства рішенням міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі Міністерство економічного розвитку й торгівлі України розпочало антидемпінгове розслідування за фактом імпорту в Україну листового флоат-скла.

Однак донині рішень за результатами розслідування не прийнято. Іноземний капітал, відчуваючи силу, нарощує імпорт скла, збільшує демпінгову маржу. Підприємство досягло критичної межі. Переповнені склади, відсутність обігових коштів не дають можливості закуповувати сировину. Виробництво працює майже «з копієк».

Тож робітники заводу сподіваються, що найближчим часом міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі все ж таки прийме таке довгоочікуване рішення.

Адже зменшення вартості газу, запровадження антидемпінгових заходів, погашення заборгованості бюджету та налагодження роботи Укрзалізниці сприятимуть виходу підприємства з цінової кризи, дадуть змогу відновити свою частку ринку України, відвантажити споживачам накопичені на складах 2,7 млн кв. м скла на

понад 120 млн грн, реалізувати щомісячний плановий обсяг виробництва в кількості 2,2 млн кв. м скла, сплатити за газ і розрахуватися із заборгованістю.

З початку грудня 2011 року для зниження споживання газу на підприємстві зменшено виробництво скла до максимально можливого технічного рівня – з 2,2 до 1,8 млн кв. м (на місяць), що сприяло зменшенню на 10% обсягів газоспоживання.

Прийняті рішення про вимушену зупинку на початку січня одного з трьох скловарних агрегатів. Загалом виробництво скорочується на 32%.

На підприємстві здійснюється чимало інших заходів, аби хоч якось стабілізувати ситуацію до вирішення питань вартості газу та демпінгового імпорту (залучення кредитних ресурсів, інвестиційних коштів, перенесення строків сплати відсотків за раніше отриманими кредитами тощо).

За інформацією робітників заводу, органи Державної митної служби України на цей час вживають низку заходів для перешкоджання контрабанді листового скла. Зокрема, проводяться перевірки, виявляються незаконні схеми ввезення скла, унаслідок яких завдається шкода держбюджету країни й національному товаровиробникам.

На жаль, відповіді від Прем'єр-міністра тринадцятих років «Пролетаря» так і не діждався. Профорганізація ПАТ «Лисичанський склозавод «Пролетар» 28 жовтня звернулася з відкритим листом до першого віцепрем'єра, міністра економічного розвитку й торгівлі Андрія Кірюєва. У ньому, зокрема, зазначалося: «Присмо

ЯК УРЯТУВАТИ ПІДПРИЄМСТВО

Зменшення вартості газу, запровадження антидемпінгових заходів, погашення заборгованості бюджету та налагодження роботи Укрзалізниці сприятимуть виходу підприємства з цінової кризи, дадуть змогу відновити свою частку ринку України, відвантажити споживачам накопичені на складах 2,7 млн кв. м скла на суму понад 120 млн грн, реалізувати щомісячний плановий обсяг виробництва в кількості 2,2 млн кв. м скла, сплатити за газ та розрахуватися із заборгованістю.

допомоги припинити процес знищення підприємства й масового звільнення тисяч працівників заводу. Іноземні виробники імпортують скло в Україну за цінами у два рази нижче, ніж у своїх країнах. Склозавод «Пролетар» змушений продавати свою продукцію на 25% дешевше собівартості. Ми будемо продовжувати боротьбу із захисту законних інтересів національного товаровиробника, захищати благополуччя працівників підприємства, жителів міста, економічну безпеку держави всіма передбаченими законами методами».

Наприкінці 2011 року ситуація на «Пролетарі» сягнула критичного рівня: склади переповнені нереалізованою продукцією, обігових коштів для закупівлі сировини немає. Заборгованість Держбюджету України із ПДВ і податку на товарнобук становить 17 млн грн. До того ж «гарну» підніжку лисичанським скловироб-

никам підставила Укрзаліниця, не підтвердивши заявки на перевезення й відмовивши у наданні вагонів, що призведе до зриву поставок. В останні дні грудня ситуація виявилася просто катастрофічною: посадові особи НАК «Нафтогаз України» й деяких газотранспортних організацій відмовилися підписати акти приймання-передачі газу за листопад.

Трудовий колектив знову забув тривогу. У зверненні на ім'я міського голови зазначається: «Останні події вимагають від нас терміново повідомити громаді м. Лисичанська про ситуацію навколо підприємства. Процес скловаріння є безпечним. У разі припинення газопостачання відбудеться зупинка скловарних печей, затвердіння скломаси в середині печей, їх повна руйнація. Саме це відбулося в 2003 році на ВАТ «Лисичанський склозавод». Тільки завдяки втручанням у ситуацію ПАТ «Лисичанський

склозавод «Пролетар» вдалося зберегти цей промисловий майданчик від повного розграбування, знищення, а мікрорайон Стекольний – від повного занепаду. До речі, через аналогічні проблеми у пострадянські часи загинули Львівський склозавод і склозаводи м. Костянтинівка. ПАТ «Лисичанський склозавод «Пролетар» – єдине підприємство, якому досі вдалося виробляти скло й розвивати свої потужності. Враховуючи фінансовий стан підприємства, відновлення виробництва (сотні мільйонів гривень) буде неможливим. Наслідком таких подій буде звільнення 3000 працівників, загибання без засобів до існування 10 000 членів сімей скловарів, загострення криміногенної обстановки, соціального вибуху, екологічна та техногенна катастрофи тощо. Втрата єдиного в Україні скловарів надогов позбавить Україну фахівців у цій справі. Знищення єдиного виробника стратегічної для будівельної галузі продукції поставить у повну залежність національну економічну безпеку країни від іноземного капіталу. Керівництво підприємства та трудовий колектив вимагають термінового врегулювання ситуації, захисту національного товаровиробника, збереження єдиного в Україні виробника скла листового. Рахунок іде на години».

23 грудня негайно зібралася позачергова сесія Лисичанської міськради, на якій було прийнято звернення до центральних органів державної влади з вимогою «терміново врегулювати ситуацію й захистити національного виробника». Вкотре.

ВИКТОРІЯ ФЕДОРОВСЬКА,
 ЛУГАНСЬКА ОБЛ.

Близько
3500 осіб

працюють на ПАТ «Лисичанський склозавод «Пролетар». На його балансі перебувають заклади спорту, відпочинку, дитячий оздоровчий табір.

БЮДЖЕТ-2012: ЩО ПРИХОВАНО

РАЙСА ЧИРВА,
«ГБ»

У НОВИЙ РІК – ІЗ НОВИМ БЮДЖЕТОМ

Головний кошторис країни депутати ухвалили під кінець року, 22 грудня. Щоправда, майже тиждень зберігалася інтрига: чи підпише його Президент. А вже вустами першого заступника глави Адміністрації Президента Ірини Акімової Віктор Янукович дав зрозуміти, що державним бюджетом він незадоволені. Мовляв, знову замість того, аби стати бюджетом розвитку, він став бюджетом проїдання. Та й інвестиційним та інноваційним програмам приділено мало уваги: їхнє фінансування скоротилося вдвічі, а то й утричі. «Президент буде ставити питання про якнайшвидший

Ухвалений і підписаний Президентом бюджет-2012 має шанс стати найгіршим державним кошторисом за роки незалежної України. Адже всі соціальні обіцянки, закладені в документі, можуть бути перекреслені одним розчерком пера...

перегляд держбюджету. І йдеться тут навіть не про перший квартал 2012-го, можливо, це буде навіть раніше», – заявила перший заступник глави АП. Адже ні соціальні, ні регіональні програми, на думку Акімової (читай – Януковича), не витримують критики.

Але ці недоліки не завадили главі держави поставити підпис під Законом «Про Державний бюджет України на 2012 рік». Ось його основні показники. Доходи бюджету порівняно з попереднім варіантом документа знижено на 4,7 млрд грн, і нині вони становлять 332,8 млрд гривень. Граничний обсяг дефіциту бюджету складає 25 млрд 129 млн 484,1 тис. гривень. Ціну на російський газ, від якої залежать мало не всі розрахунки, закладено на рівні 416 доларів. При цьому

знижено граничний обсяг державного боргу на 31 грудня 2012 року – до 415 млрд 565 млн 120,9 тис. гривень.

Прогноз зростання реального ВВП також знижено з 5 до 3,9%, а прогноз номінального ВВП – на 5 млрд грн, до 1,5 трлн гривень.

У головний кошторис країни також закладено поступове збільшення прожиткового мінімуму. З 1 січня 2012 року він складатиме 1 тис. 17 грн, з 1 квітня – 1 тис. 37 грн, з 1 липня – 1 тис. 44 грн, з 1 жовтня – 1 тис. 60 грн, з 1 грудня – 1 тис. 95 гривень. Зросте й мінімальна зарплата (з нинішніх 1073 до 1134 грн) та мінімальна пенсія (з 822 до 884 грн). Це

при тому, що Президент Віктор Янукович обіцяв, що ще 2011 року мінімальна пенсія становитиме 1200 гривень. Водночас рівень зростання індексу споживчих цін, тобто інфляції, закладено на рівні 7,9%.

Експерти вже охрестили державний кошторис на наступний рік «передвиборчим» та «популістським». Справді, майже всі додаткові ресурси бюджету буде спрямовано на соціальні виплати. Як і влада, схоже, не збирається здійснювати

соціальні виплати в 2012 році. Зокрема, йдеться про заплановане зростання прожиткового мінімуму в середньому на 14% річних, а мінімальної зарплати – на 12%. На Банковій пишуться тим, що соціальні виплати, закладені в бюджет, перевищують прогнозований рівень інфляції.

Однак більшість експертів вважають, що зростання зарплати «не встигатиме» за зростанням цін. Вони закликають не вірити всім цифрам, закладеним до кошторису: не факт, що інфляція не вийде за прогнозовані межі, а також далеко не факт, що в місцевих бюджетах буде достатньо коштів для виплат підвищених зарплат. Найбільш цинічні аналітики стверджують, що соціальних платіжків вистачить рівно на 10 місяців наступного року, а в останні листопад і грудень – спостерігатиметься справжній бум заборгованості із зарплат і пенсій. Зазначимо, що дата парламентських виборів – 28 жовтня 2012 року, тож два останні місяці року вже не матимуть особливого значення для популістів.

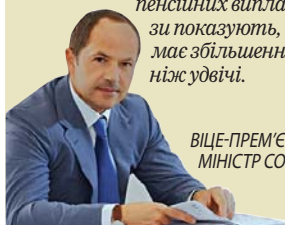
СОЦІАЛЬНА «МАННА НЕБЕСНА»

Наступного року майже всі категорії громадян (особливо, соціально вразливі) можуть розраховувати на справжні подарунки від влади. Адже державний бюджет передбачає суттєве підвищення соціальних виплат. Про це після його підписання радісно повідомила перший заступник глави Адміністрації Президента Ірина Акімова. За її словами, бюджет «соціально збалансований» та дає підстави «впевнено дивитися в майбутнє». І саме ця стабільність, на думку чиновниці, дозволяє збільшу-

вати соціальні виплати в 2012 році. Зокрема, йдеться про заплановане зростання прожиткового мінімуму в середньому на 14% річних, а мінімальної зарплати – на 12%. На Банковій пишуться тим, що соціальні виплати, закладені в бюджет, перевищують прогнозований рівень інфляції. Однак більшість експертів вважають, що зростання зарплати «не встигатиме» за зростанням цін. Вони закликають не вірити всім цифрам, закладеним до кошторису: не факт, що інфляція не вийде за прогнозовані межі, а також далеко не факт, що в місцевих бюджетах буде достатньо коштів для виплат підвищених зарплат. Найбільш цинічні аналітики стверджують, що соціальних платіжків вистачить рівно на 10 місяців наступного року, а в останні листопад і грудень – спостерігатиметься справжній бум заборгованості із зарплат і пенсій. Зазначимо, що дата парламентських виборів – 28 жовтня 2012 року, тож два останні місяці року вже не матимуть особливого значення для популістів. Фахівці, що аналізували бюджет, звернули увагу на основні соціальні категорії, яких стосуватимуться

Хочу підкреслити, що за останні 5-6 років таких підвищень (соціальних виплат) не було. Нам удалося переглянути структуру бюджету та збільшити видатки на соціальні виплати. Із чорнобильцями, наприклад, ми йдемо на осучаснення пенсійних виплат. Наші прогнози показують, що дехто отри-мас збільшення пенсії бльш ніж удвічі.

СЕРГІЙ ТІГІПКО,
ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ –
МІНІСТР СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Фахівці, що аналізували бюджет, звернули увагу на основні соціальні категорії, яких стосуватимуться

ДЕПУТАТИ ЗГАДАЛИ ПРО СОВІСТЬ

Законом про державний бюджет на 2012 рік скорочено витрати на апарат Верховної Ради на цілих 15%. Якщо в минулому році на це витрачалося майже 925 тис. грн, то в цьому на фінансування парламенту виділено майже 785 тисяч. З них понад 460 тис. – на забезпечення законодавчої діяльності, майже 287 тис. – на організаційні, інформаційно-аналітичні та матеріально-технічні потреби. Майже 30 тис. грн виділено на висвітлення діяльності ВР телебаченням та радіо, а також на фінансову підтримку видання парламентських періодичних видань.

Крім того, держбюджетом на наступний рік призупинено низку депутатських пільг. Зокрема, щодо виплати матеріальної допомоги на оздоровлення, при виході на пенсію, а колишнім депутатам – у разі неможливості працевлаштування. Також передбачено призупинення дії норм про обов'язкове державне страхування життя та здоров'я депутатів, забезпечення їх путівками для санаторно-курортного лікування, виплату одноразової грошової компенсації для поліпшення житлових умов тощо.

Водночас на утримання секретаріату Кабінету Міністрів (зокрема, його господарчо-фінансового департаменту) видатки зросли на 9% і складають нині понад 278 млн гривень. Не постраждає і Державне управління справами при Президенті України: на його діяльність планується витратити 1,4 млрд гривень. Це на 200 млн більше, ніж у минулому році.

ЗА СОЦІАЛЬНИМИ ОБІЦЯНКАМИ?

З УКРАЇНИ РОБЛЯТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКУ ДЕРЖАВУ

Державним бюджетом на 2012 рік суттєво збільшилися видатки на фінансування силового блоку. Зокрема, видатки на утримання Генеральної прокуратури зросли на 300 млн (з 2,2 до 2,5 млрд грн). Міністерство внутрішніх справ у наступному році «зість» на 576 млн більше, ніж у попередньому – 14,434 млрд гривень.

«різдвяні подарунки» від влади. Зокрема, 48 млрд грн виділено для забезпечення підвищення пенсій для інвалідів війни, а також доплат до пенсії або щомісячного довічного утримання членів сімей померлих ветеранів тощо. Крім того, свого підвищення дочекалися й чорнобильці. Як відомо, останні кілька місяців саме ця пільгова категорія вимагала від влади збереження нинішніх соціальних гарантій та виконання судових рішень щодо підвищення пенсій. Отже, для виплат чорнобильцям у бюджеті на 2012 рік закладено додатково 1,8 млрд гривень. За розрахунками Міністерства фінансів, середній розмір пенсії ліквідаторів трагедії на ЧАЕС зросте вдвічі, склавши для інвалідів першої групи 5439,52 грн

(2442,98 грн у 2011 році), інвалідів другої групи – 5128,73 грн (2195,21 грн), інвалідів третьої групи – 3941,53 грн замість 1421,61 грн у 2011 році. Також 175,8 млн грн виділено для покращення життя людей з обмеженими можливостями: їх забезпечать спеціальним взуттям, засобами для орієнтування та комунікації, а також оплатять лікування в санаторіях.

Урядовці пишуться тим, що в наступному кошторисі збільшаться соціальні виплати робітникам бюджетної сфери. Зокрема, оклад працівника першого тарифного розряду зросте майже на чверть, а надбавка працівникам освіти – на 20%.

Бюджетом на наступний рік пропонується також покращити демографічну

ситуацію в країні. Для цього буде стимулюватися народження дітей. Так, сума допомоги при народженні першої дитини зросте в 2,2 рази і становитиме 27460 грн (порівняно з 12240 грн у 2010 році), другого малюка – 54920 (25000), на третього й усіх наступних – 109840 (50000).

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ БЮДЖЕТУ

Але хоч якими багатообіцяючими не були соціальні гарантії наступного бюджету, всі вони можуть бути перекреслені одним рішенням Кабінету Міністрів. Зокрема – Міністерства фінансів. Адже в цьому бюджеті (його прикінцевих положеннях, мабуть, щоб не надто впадало в око) ціла низка норм і положень законів, які стосуються чорнобильців, дітей війни, військових пенсіонерів, ветеранів війни та праці, багатьох інших пільгових категорій (загалом близько 20), застосовуватимуться в порядку та розмірах, встановлених Кабміном. Іншими словами, йдеться про ручне управління пільгами: в будь-який момент урядовці можуть призупинити дію будь-якої з них.

Звичайно, до виборів ніхто цього робити не буде – відомо, що рейтинг влади тримається лише на подібних «соціальних подачках». Але що завадить урядовцям суттєво скоротити пільги вже у листопаді 2012 року, після закінчення парламентської кампанії? Причому робитимуть це з найкращих міркувань: мовляв, у бюджеті і так бракує грошей, і їх аж ніяк не вистачить на соціальні забаганки всіх пільгових категорій населення України.

Опозиція вбачає в цій нормі підставу для того, аби позбавити соціальних пільг

10 млн українців. За словами лідера «Громадянської позиції» Анатолія Гриценка, нинішній бюджет є антиконституційним, адже фактично зменшує, а не збільшує соціальні пільги. «Соціальні виплати будуть здійснюватися в порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів, виходячи з наявних фінансових ресурсів. Що це означає? Що Микола Янович знову скаже, як говорить уже другий рік: наші попередники залишили нам безлад, грошей у бюджеті немає, платити нічим. Отже, чорнобильці, афганці, сільські вчителі, медики, шахтарі, ветерани

всіх категорій, жертви нацистських переслідувань тощо будуть позбавлені не лише пільг, а й можливості позиватися до суду», – вважає Гриценко.

У свою чергу, урядовці обстоюють власну думку. Мовляв, пільги будуть зростати, і відстануться вони тим, хто їх дійсно потребує. А отже, бюджет можна сміливо вважати соціальним та спрямованим на покращення життя людей. Ну що ж, блаженний, хто вірує. В одному експерти не сумніваються: нинішній варіант бюджету це буде переглядатися. І можливо, неодноразово.

Порівняльна таблиця основних параметрів державного бюджету на 2011 та 2012 роки (джерело – Інтерфакс Україна)

	План на 2011 рік	План на 2012 рік	Зміни до 2011, %
Доходи	302 375 487.70	332 821 347.30	10.07
Доходи загального фонду	255 827 101.10	288 177 480.10	12.65
Доходи спеціального фонду	46 548 386.60	44 643 867.20	-4.9
Видатки	341 250 347.50	358 010 376.40	4.91
Видатки загального фонду	294 525 916.90	312 774 237.90	6.20
Видатки спеціального фонду	46 724 230.60	45 236 138.50	-3.19
Дефіцит	35 343 000.00	25 129 484.10	-28.90
Дефіцит загального фонду	33 344 427.90	21 244 850.80	-36.29
Дефіцит спеціального фонду	1 998 572.10	3 884 633.30	94.37

Навколо святкування Нового року в кожного народу й громадянина, серед інших традицій є одна цілком подібна: проаналізувати минулий рік і вдатися хоча б до якихось (нехай і умовних) підсумків та передбачень.

ЩОСЬ ТАКЕ ЗАГАЛЬНЕ

Сказати, що Україна в імлі, було б, мабуть, справедливо, якби так безпосередньо не нагадувало про Герберта Уеллса. Та з іншого боку, хіба не знайома більшості українців описувана ним картина: «Насправді істинне становище... настільки важке й жахливе, що не підлягає жодному маскування. Часом можна відвернути увагу якихось делегацій галасом прийомів, оркестрів та промов...» Тут і спадають на думку Євро-2012, полум'яні виступи народних депутатів на пленарному засіданні в присутності різних гостей, сцяйво діамантів та запаморочливо дороге вбрання персонажів телепередачі «Світське життя», зустрічі «наших» із представниками бретонських інституцій, неприборкувані запевнення верхівки державного керівництва щодо очевидного покращення життя. Увага таки відвертається. Та з іншого боку, з чим катастрофічно не пов'язується реальне життя українців. Якщо, приміром, пан Азаров запевняє, що подорожчання хліба не буде, то знаєш напевно, що із застрашного дня хліб різко подорожчає. І справді: сьогодні нездоложений пенсіонер із 800 гривнями «доходу» на місяць мусить купувати не більше чвертини україн-

ського хліба, як було по війні, бо інакше – не проживе. Так само він мусить лікуватися придорожною травичкою, бо не в змозі оплатити належну медичну допомогу. Отак у нас під гучні фанфари фактично поважають старість, отак ми розкошуємо на тлі «приміомів і оркестрів». Певна річ, у нас є що показати і чим похизуватися перед «якимись делегаціями», але ж люди, яких зазвичай називають «прости-ми», не втомлюються запитувати один в одного на зупинках транспорту, в чергах чи поліклініках: «Навіщо було ламати все «до основи», щоб потім з уламків будувати те ж саме, тільки гірше?» Упродовж минулого року яскраві враження, звісно, були. Але яскраві не означають приємні. Згадаймо, що саме торік ми, під відповідні гасла й високі постанови, щосили намагалися подолати? Корупцію, вади місцевого самоврядування, заборгованість із зарплати, рейдерство, корумповане судочинство, безлад у житлово-комунальному господарстві з його відверто завищеними тарифами, невиконання соціальних зобов'язань, безробіття, бідність, незаконну приватизацію... Подолали? А може, наблизилися до подолання?

Отак ми розкошуємо на тлі «приміомів і оркестрів»

ШЛЯХ КРИЗЬ

БАЗИС ЯК ЗАЙВА ДЕТАЛЬ

Зате майже до стерильної чистоти доведено «територію», на якій ще знаходилися рештки й уламки тут порядності, там – професійного підходу до справи, а ще далі – вваженого погляду на державний імідж.

Часом, правда, виручав Президент зі своїми легендарними обмовками, які, в міру «надходження», ставали фаворитами обговорення й навіть чимось на зразок антидепресантів. Але якщо серйозно, влада в цілому повелася доволі антисоціально. Вона позірно зосередилася на управлінських та господарських турботах і при цьому стіною відмежувалася від соціуму, проігнорувавши те, що немає й її не може бути відсторонених економічних проектів, бо вони завжди міцно пов'язані з політикою соціальною.

Проте соціальної політики – в її безпосередньому тлумаченні – в нас просто немає, і передусім тому, що немає того соціуму, верстви якого об'єднані конкретною ідеєю (приміром, справедливості, чи національної, чи культурницькою, чи ще якоюсь) і знають, від чого відмовитися, а за що боротися до кінця. Скажімо, та ідея справедливості, про яку постійно говорить політолог Ю. Бугдан, фактично є розумною, але «закритою релігією» певного соціального кластера, вона реально не потрібна багатьом і не вельми зрозуміла бідним. Як відомо, багаті в нас з'явилися практично одночасно з розвалом Союзу, ми тоді навіть не здогадувалися про їхню кількість і «якість». І всі роки незалежності промислово-фінансові групи фактично наживалися в дедалі деградуючій країні, номінальні керівники якої не зробили нічого, аби сформулювати й реалізувати загальнонаціональні

Ну, покричали біля стін Кабміну, погвалтували. І що?..

цінності. В тому числі й справедливості. За такої ситуації кинуте напризволяще, знедолене суспільство геть розшарувалося, захищаючись від держави за власним розумінням справедливості й автоматично втілюючи оту незнищену «національну ідею», яка звється «мояхата-скраю».

Нині кожен сам за себе й кожен живе та виживає самотужки. І це – резуль-

тат зусиль та життєдіяльності правлячої еліти. Більше того, всі один одного не люблять, ніхто нікому не подобається, таланти принижують та знищують, сирятину роблять зірками, процвітає неписьменність у її найпримітивнішому сенсі. Думается, багатьох прикростей, що в різний час спіткали окремих людей (згадаймо хоча б Анатолія Кочергу), пам'ятки (згадаймо Десятинну, заповідник «Стародавній Київ» тощо), підприємства (згадаймо заводи, дитячі табори, будинки культури, бібліотеки тощо), можна було б уникнути, якби суспільство адекватно розуміло, що для нього є непотребом, а що – дорогим і важливим, чим за жодних умов і обставин не можна поступатися. Та в тім-то й річ, що спільного «свого» ми так і не зрозуміли, не напрацювали. Тож невпинно запозичуємо чужорідне, яке не промовляє ні розуму, ні серцю. А там, «нагорі», й руки розв'язані, бо ми самі допомагаємо їм втілювати принцип «розділяй та владарюй», подбавши про те, щоб самотійно реалізувати першу частину.

Не знаю, може, йдеться про якийсь успішний знищувальний зовнішній проект? До слова, О. Пасхавер, коментуючи рік тому характер української влади й наголошуючи на її соціальній нечутливості, зауважив: «Проблема не у владі, а в суспільстві. Сильне суспільство змушує лідерів реалізувати свої найкращі потенціали. При слабкому владі деградує й припускається стратегічних помилок».

Зі свого боку, скажімо, протоієрей Андрій Ткачов у статті «Запорука нормального майбутнього – входження в розум хоча б однієї людини» закликає не лягти владу, бо найгірша влада однаково краща за «гарний» хаос. Однак і нахвалювати її теж не випадає. Та хай там як, а все, що відбувалося, якраз і допомогло остаточно повалити моральність, змичинити й вивести на кін ліхвізні подвійні стандарти. Щоправда, в подвійних стандартах у нас всі верстви й течії звинувачують усіх, перекидаючись і за кордон, аби «дістати» Венеційську комісію чи Freedom house.

106 грамів хліба,

5 грамів сала, 25 грамів ковбаси, півтори склянки молока та 250 грамів картоплі на день; пара шкарпеток і колготок на рік, одна пара білизна на 5 років. Це не тюремні норми, а рекомендований державою так званий споживчий коштик для українців.

ТЕРНИ...

Восени відбувся неприємний для влади наступ чорнобильців і афганців. Ці хлопці не жартують...

Мабуть, пора пригадати владі українське прислів'я: «Не будить лихо, поки тихо»

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА КРАЇНИ

Проте політика подвійних стандартів у її найрозумнішому сенсі – це зовсім не політика, а наміри та їхнє здійснення. Тому особливо нестерпно вони б'ють знову ж таки по соціальній сфері з її заниженим «больовим порогом», оскільки «соціалка» завжди найчутливіша до будь-яких владних маніпуляцій. Із цього приводу мушу процитувати (erprava.com.ua) провідного експерта Центру О. Разумкова, колишнього першого заступника міністра праці та соціальної політики Павла Розенка щодо «неприємного» для влади осіннього наступу організацій чорнобильців та афганців: «Я переконаний, що і пенсійну реформу, і реформу системи пільг можна і потрібно зробити «популярними». Єдина умова для цього: влада повинна розпочати реформи із себе. Якщо ми говоримо про реформу системи пільг, то найвищі посадові особи держави – президент, члени уряду, народні депутати України, інші чиновники – мають добровільно відмовитися від усіх пільг, які вони мають. Сьогодні ці люди отримують достойну заробітну плату і претендувати ще й на пільги просто не мають морального права».

Тож можна сказати, що 2011-й відчутно загострив усі соціально-економічні проблеми, що їх різні президенти і в різний спосіб упродовж двох десятиліть

намагалися (чи не намагалися) якимось владнати. Поза сумнівом, сильне враження справили майнові проблеми Федерації профспілок України, «наїзди» податкової та прокуратури на будівлю ФПУ й взаємні публічні звинувачення. Тема доволі агресивна, і завдяки старанням численних ЗМІ стала торік надбанням широкої громадськості, для якої ще донедавна це було більш-менш абстрактне «майно». Нині воно, як усі зрозуміли, неабиякий за значущістю суб'єкт правового поля. Якщо взяти до уваги, що майновий комплекс ФПУ – це розгалужена система зі складною й неоднорідною ієрархією підпорядкування, лишається сподіватися, що правда візьме гору, і те, що належить трударям, належатиме їм і далі, буде доступним та ефективним.

Ще один бич, особливо помітний торік, – прихід керуючих компаній. Частю чужоземні й непрохані, вони «сідують зверху» на підприємства, житлові й громадські споруди. Біда в тім, що керівники таких компаній здебільшого геть не розуміються на конкретних завданнях підприємств чи комплексів, які очолили. Просто мають гроші, які потребують обороту. В результаті у народному господарстві остаточно руйнується те, що загалом могло б існувати за звичними – й непоганими – традиціями й правилами, без малограмотного й байдужого ке-

рівного батога. Прикладів безліч.

Отже, цитуючи Леоніда Філатова, «каков итог?».

Усе, що могло б характеризувати ефективне суспільство, в нас демонтовано. Подвійні стандарти закономірно проросли й на ниві соціально-моральних і міжособистісних відносин. Чому в принципі нерішуча й політично не вельми активна Спілка письменників України скинула В. Яворівського? Що спілчанам не сподобалося в його поведінці? Чому така сумна доля в квартири-музею Бориса Гмири? В чому причина довгих поневірянь Музею історії Києва? Чому голово жури 41-го Міжнародного кінофестивалю «Молодість» не відомий кінематографіст чи кінокритик, а письменниця, людина зовсім іншої професії? Чим не задоволені освітяни й студенти?

А ще – зверніть увагу – скільки разів сумновідомома «Телекритика» накидалася на Закон України «Про захист суспільної моралі», прагнучи будь-що його скасувати. І скільки «інтелігентного» люду – із числа типу письменників, художників та іже з ними, тобто апріорі поборників моральності, – підтримували її в цьому. Тим часом Інтернет і телебачення, наче й не вони, продовжували формувати у своїх споживачів неписьменність, агресивність, сексуальну стурбованість, розпач, депресію, суїцидальні нахили. Тут

тобі й гори трупів, і море крові, і розчленування, і порнуха, і жахливі ДТП, і вбивчі політичні та економічні новини, і жахливі прогнози – все це впродовж року, щодня, «у промислових кількостях» виливалося на українців. Як лишитися психічно здоровим, як не розгубити нормальні цивілізаційні орієнтири?!

Невипадково наприкінці року психіатри були на сполох: у більшості українських призвонників наявні ознаки дебілізму. Підключилися й педагоги з психологами: у школах – дідівщина й чимало самогубств. Не відставали й ЗМІ: діти вмирають від побічної дії щеплень, від того, що чиновники забирають собі гроші, призначені для їхнього життязабезпечення чи лікування. Однак той, хто все-таки примудрився вижити й вирости, – виходить, майже дебіл!

А 10 січня депутати на своєму засіданні, між іншим, обговорили відключення світла в одній із військових частин на Чернігівщині (уявляєте собі?!), і серйозно зайняли питанням, чи вважати проституцію злочином та які штрафні санкції щодо цього запроваджувати. І лише одному народному обранцю спало на думку звернутися до колег: «Хлопці! А чи не вважате ви, що це – допущене нами ж повальне лихо? Що частина дівчат так заробляє на життя, аби прогудувати себе і свою сім'ю? Може, слід подивитися в корінь?»

“

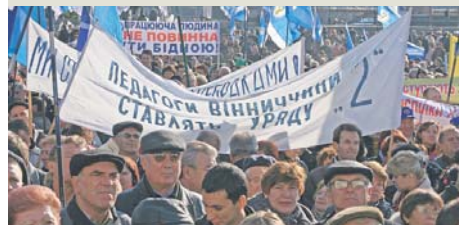
Споживчий кошик українця виявився гіршим, ніж пайок військовополоненого у 1941 році.

tsn.ua

ЯКЩО НЕ Я, ТО ХТО Ж?

...На цьому тлі бачимо й чіткі ознаки громадянського суспільства, що міцнішає. Нехай поки що, як кажуть, кожна «група інтересів» – за себе, і це ще не світло в кінці тунелю. Але це безсумнівний маяк. Приміром, ОСН, кількість яких невпинно зростає і з якими – якщо вони довели свою спроможність – рахуються місцеві органи влади. Навіть у Києві, де самоврядування загинуло ще в 1994 році. Стає дедалі зрозуміліше, що чималу роль у долі країни може відігравати нормальна за всіма ознаками

особистість. Активність кожного громадянина, будь-кого з нас. Адже всі ми знаємо, що доброта виховується добротою, любов – любов'ю, культура – культурою, а патріотизм – патріотизмом. І поки наша влада метастеє між Росією, Євросоюзом та власним народом, щоразу вдаючи нову перуку, аби хоч якось прикрити політичну лисину, почнемо, мабуть, із себе. Пам'ятаєте: «Якщо не я, то хто ж?» Тим більше, що істерично озвученого астрологами кінця світу не буде – його відмінили...

ПІДГОТУВАЛА ТЕТЯНА МОРГУН, «ПВ»

СОЦВІПЛАТИ

ДОПОМОГА НА НОВОНАРОДЖЕНОГО

? Які документи слід подати для оформлення усіх належних виплат при народженні дитини, якщо я громадянка України, а чоловік – громадянин Угорщини. Новонароджена донька – громадянка України.

Лариса ДОРОШ,
м. Чернівці

Статтю 7 Закону України «Про громадянство України» визначено, що у разі, якщо один із батьків є громадянином України, дитина стає громадянином (кою) України з моменту народження (у кожному з випадків не має значення, перебували батьки в шлюбі на момент її народження чи ні). Отже, Ви маєте право одержати виплати на дитину у визначеному законом порядку. Для одержання всіх належних виплат при народженні дитини подаються такі документи:

- 1) заява одного з батьків (усиновителя, опікуна), що складається за формою, затвердженою Мінсоцполітики України;
- 2) копія свідоцтва про народження дитини;
- 3) оригінал довідки, виданої державним органом реєстрації актів цивільного стану, для призначення допомоги при народженні дитини.

Особи, які постійно проживають (зареєстровані) на території України та народили дитину під час тимчасового перебування за межами України, подають видані компетентними органами країни перебування та легалізовані в установленому порядку документи, що засвідчують факт народження дитини, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України. Особи, що звертаються за призначенням допомоги при народженні другої або наступних дітей, подають також довідку про склад сім'ї та копію свідоцтва про народження кожної дитини, яка втрачується при визначенні розміру допомоги.

ТРУДОВИЙ СТАЖ

ПІЛЬГОВА ПЕНСІЯ СОЛДАТУ-ШАХТАРЮ

? Працівник вуглевидобувної шахти був призваний на військову службу до Збройних Сил України. Чи буде врахована служба в армії під час нарахування пільгової пенсії?

Григорій ІВАСЮК,
м. Івано-Франківськ

Стаття 8 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей» визначає, що перебування громадян України на військовій службі зараховується до їхнього страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби. Час проходження строкової військової служби зараховується до стажу роботи, що дає право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах, якщо на момент призову на строкову військову службу особа навчалася за фахом у професійно-технічному навчальному за-

кладі, працювала за професією або обіймала посаду, що передбачала право на пенсію на пільгових умовах до набуття чинності Законом України «Про пенсійне забезпечення» або на пенсію за віком на пільгових умовах до набуття чинності Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Час навчання в професійно-технічному навчальному закладі та час проходження строкової військової служби, які зараховуються до пільгового стажу, не мають перевищувати стажу роботи, що дає право на пенсію на пільгових умовах.

НОРМУВАННЯ ПРАЦІ

? Що означає підсумований облік робочого часу, якими документами він регулюється і як розраховується?

Ольга ГОРЧАКОВА,
м. Одеса

ПІДРАХУНОК РОБОЧОГО ЧАСУ

Підсумований облік робочого часу працівника здійснюється за табелем виходу на роботу та затвердженим графіком роботи (змінності) за обліковий період. Норма робочого часу за обліковий період визначається за календарем з розрахунку шестиденного робочого тижня, семиденного робочого дня (чи скороченого робочого дня) з урахуванням скороченого робочого часу напередодні вихідних днів до 5 годин і святкових і неробочих днів – на одну годину.

У порядку, встановленому в колективному, нормі робочого часу за обліковий період може визначатися графіком п'ятиденного робочого тижня. Враховуючи те, що при п'ятиденці КЗпП України не передбачає встановлення конкретної тривалості щоденної роботи, норма робочого часу за обліковий період визначається шляхом множення часу тривалості робочого дня на кількість робочих днів за календарем п'ятиденного робочого тижня, що припадають на цей пе-

ріод, з рівною тривалістю кожного робочого дня, з урахуванням його скорочення напередодні святкових і неробочих днів.

При підсумованому обліку робочого часу час, відпрацьований понад норму тривалості робочого часу за обліковий період, вважають надурочним. Він оплачується згідно зі ст. 106 Кодексу Законів про працю.

Оплата надурочної роботи провадиться в кінці облікового періоду.

У разі підсумованого обліку робочого часу робота у святкові та неробочі дні за графіком включається в норму робочого часу за обліковий період, установлену на підприємстві. Години роботи, що перевищують цю норму, вважаються надурочними і оплачуються в подвійному розмірі. Тому під час підрахунку надурочних годин робота у святкові та неробочі дні, проведена понад установлену на підприємстві норму робочого часу, за обліковий період не враховується, оскільки вона вже оплачена у подвійному розмірі.

Якщо працівник відпрацював певну кількість

годин у святкові і неробочі дні, встановлені статтею 73 КЗпП, понад норму робочого часу за обліковий період, то ці години не будуть вважатися надурочними, оскільки робота у святкові та неробочі дні вже була врахована при підрахунку норми робочого часу за обліковий період і відповідно оплачена.

Згідно зі ст. 108 КЗпП робота у нічний час оплачується у підвищеному розмірі, що обумовлюється в колективному, з дотриманням норм генеральної, галузевої (регіональної) угод, але не нижче 20% тарифної ставки (окладу) за кожну годину роботи в нічний час (з 10-ї години вечора до 6-ї години ранку (ст. 54 КЗпП)).

У разі застосування підсумованого обліку робочого часу графіки роботи (змінності) мають розроблятися так, щоб тривалість перерви між змінами (включаючи перерву на обід) була не менше подвійної тривалості часу роботи в попередній зміні (частина перша статті 59 КЗпП), тривалість щотижневого безперервного відпочинку повинна бути не

менш як 42 години (стаття 70 КЗпП). Призначати працівника на роботу впродовж двох змін поспіль забороняється (частина друга статті 59 КЗпП).

В окремих випадках тривалість щоденного (міжзмінного) відпочинку може бути скорочена, але не менш як на 12 годин на добу. На умовах, визначених колективним, невикористані години щоденного (міжзмінного) відпочинку підсумовуються і можуть бути надані як додаткові вільні від роботи дні протягом облікового періоду.

Враховуючи те, що згідно зі ст. 7 ЗУ «Про колективні договори і угоди» у колективному встановлюються взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин, роботодавць самостійно встановлюють режим роботи, тривалість робочого часу й часу відпочинку у правлах внутрішнього трудового розпорядку або у колективному, чітко дотримуючись норм і гарантій, встановлених чинним законодавством і Галузевою угодою.

ЗАКОН ЗАСТЕРІГАЄ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСИЛЕНО

? Які штрафні санкції передбачені за неотримання вимог Закону України «Про захист персональних даних»?

Олексій СТОЮК,
м. Ніжин, Чернігівська обл.

З 1 січня 2012 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про захист персональних да-

них», яким передбачена адміністративна та кримінальна відповідальність за неотримання його вимог. Зокрема, за ухилення від державної реєстрації бази персональних даних передбачається накладення

штрафу на громадян від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян – суб'єктів підприємниць-

кої діяльності – від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Кримінальна відповідальність передбачена також за незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення конфіденційної інформації про працівника або незаконне внесення змін до такої інформації, крім випадків, передбачених іншими статтями Кримінального кодексу.

РОСЛА СОБІ ЯЛИНОНЬКА...

І росла б собі й росла, років так до 300 або 500, якби не зрубали її напередодні новорічних свят...

Звичним атрибутом зимових свят для багатьох із нас є лісова красуня – ялинка. Можливо, десь глибоко в душі ми відчуваємо ностальгію за втраченою гармонією з природою і намагаємось хоч трішки наблизитись до неї, вносячи в свій дім зелене та пахуче дерево, яке ще зовсім недавно прикрашало ліс.

Насправді ж «зрубане дерево» – це не наближення до природи, а її жорстоке руйнування. Вічнозелені сосни, ялини та ялиці безперервно поглинають вуглекислий газ, затримують пил, сажу, різноманітні токсичні, канцерогенні та радіоактивні речовини, виробляють кисень і очиснюють повітря. Своїм корінням вони зміцнюють ґрунти, схильні до ерозії, втримують надлишок води. Крім того, ці дерева є необхідними компонентами екологічних систем, а для багатьох істот – рідною домівкою. Відповідно, їх знищення спричиняє не тільки руйнування природи, а й цілу низку згубних наслідків для життя і здоров'я людини, для суспільного блага, що в дуже трагічний спосіб підтвердили сумнозвісні повені в Західній Україні.

Щороку напередодні зимових свят розпочинається знищення мільйонів дерев, які покладаються на ешафот «традиції» людського egoїзму, споживацтва та комерції. Жертвою стають не тільки молоді деревця, а часто ще й величні повнолітні красуні, з яких поварарські зрізають верхівки.

Ялинку, що росте на власному подвір'ї, можна прикрасити найнесподіванішими іграшками...

ІСТОРІЯ НОВОРІЧНОЇ ЯЛИНКИ

Про різдвяну ялинку існує безліч легенд. За найпопулярнішою з них, одного разу ватажок німецької Реформації Мартін Лютер у ясний і морозний Святвечір ішов додому через ліс. Раптом він звернув увагу на ялинку, крізь гілки якої чарівно сяяли зірки. Це справило на Лютера таке велике враження, що він установив ялинку вдома, прикріпивши до її гілочок свічки. Вогники свічок нагадували йому зірки на небі.

Кажуть, що вперше Дід Мороз з'явився в гунів, у яких був бог Йерлу, що першого дня року навідувався на землю. У цей день слід було прикрашати вдома ялинку, яка вважалася священним деревом. Цю традицію, якій уже більше 5 тис. років, гуни принесли в Європу. Після їх підкорення, коли вони залишилися тільки в Баварії, де й жили до XVI століття, новорічна ялинка завітала в усю європейську країну. Перші вбрані різдвяні ялинки з'явилися на території сучасної Франції, в Ельзасі. Як стверджують історики, це відбулося в 1605 році. Поступово ця традиція поширилася Німеччиною, а потім і всією Європою.

У Росії Новий рік почали відзначати за указом Петра Великого з 1 січня 1700 року. В указі Петра I йшлося: «Знатними і проїжджими вулицями, біля воріт і будинків, учинити деякі прикраси з дерев і гілок соснових і ялинових, чинити стрілянину з невеликих гармат і рушниць, пускати ракети і запалювати вогні. А людям убогим кожному хоча б по дереву чи гілці на воротах поставити».

У 1916 році різдвяні ялинки на російській землі зазнали утисків. Священний синод закликав бойкотувати колючі деревця, тому що ця традиція запозичена в німців. А в 1918-му ялинку знову заборонили, цього разу – радянська влада, яка оголосила її буржуазним пережитком, пов'язаним з опальною релігією. Ялинка залишалася забороненою аж до 1935 року, коли виникла ідея святкувати не Різдво, а Новий рік. Віфлеємська зірка стала червоною й п'ятикутною, і під прикрашеними ялинками країна, згідно з указом Сталіна, зустріла 1935 рік від Різдва Христового.

Свята минають, і шкода стає «роздягнену» та зневажену мертву ялинку, байдуже викинуту на смітник. Чи можна щось удіяти? Часи змінюються, тож мають ви-

А цю ялинку точно ніхто не викине на смітник. Бо її після свят діти просто... з'їдять!

дозмінюватись і традиції, тим більше, коли вони спричинюють катастрофічні наслідки. Особливо в контексті сучасного загострення екологічної кризи кожному

“ Ялинка – прикрашене дерево ялини, ялиці або сосни, вшанування якого походить з поганських часів і культу «вічнозеленого дерева». У християнські часи – символ та невідмінний атрибут Різдва.

(Вікіпедія)

Цього року екологи задоволені головною ялинкою у центрі Києва: хоч і незвичний вигляд вона має, але ж збережено понад 400 молоденьких дерев!

з нас варто зробити свій внесок для збереження живої природи.

Активісти екологічного руху напередодні нового року переконують людей, що краще на свято мати штучну ялинку, закликають відмовитися від прикрашання квартири живими деревицями і тим самим сприяти збереженню природи. Так, у Харкові успішно пройшла акція «Замість ялинки – букет». А дніпропетровські екологи розвісили на деревах 500 повітряних кульок із написом: «Не хочу висіти на трупі».

Існує багато способів, щоб не зіпсувати святковий настрій і врятувати дерева. Деякі люди встановлюють удома штучні ялинки або ж прикрашають оселі оригінальним букетом із гілок хвой-

них дерев чи композицією з інших підручних матеріалів. А на власному подвір'ї вирощують свою ялинку і прикрашають її на свята. Останнім часом з'явилася нова послуга – продаж або оренда живих ялинок у горщиках. Таку ялинку після свят можна повернути або навесні висадити в ґрунт.

Із кожним роком усе більшої популярності набувають дизайнерські ялинки з

До **1753** грн

повинен сплатити лісопорушник за незаконно зрубану ялинку, повідомляє прес-служба Держлісагентства.

найнесподіваніших речей: книжок, картону, цукерок, пляшок, фруктів, автомобільних шин, навіть велосипедів. У Франції, приміром, щорічно проводять виставку дизайнерських ялинок. І чого там тільки не побачиш! Немає меж для фантазії!

Хочеться сподіватися, що жага до творчості, самовираження, вияву оригінальності витіснить тупе знищення природи. Нехай мішурою і скляні кульки залишаться у XIX столітті, а в XXI пануватимуть політ фантазії, сміливі й неординарні рішення, творчий підхід і різноманітність! Свято від цього буде ще цікавішим, кращим, а головне – не руйнівним, а життєдайним.

ТЕТЯНА МОЛОДИКА, «ПВ»
ФОТО КИРИЛА ЛАТИШЕВА

ДИВОСВІТ

«ЗАЯЧА МАМА»

Дива – поряд! У Техасі в містечку Фредеріксбург (це, власне, сільськогосподарська частина штату) живе з чоловіком, чотирма дітьми, в оточенні улюблених домашніх тварин, дивовижна жінка Сьюзен Вілер. Судячи з усього, вона має щонайменше два неоціненні таланти: вміння позитивно, вдячно й радісно сприймати світ і гарно малювати.

рівливого й доброго світі. А живуть вони зовсім як люди – ходять один до одного в гості, закохуються, створюють сім'ї, прикрашають ялинку, катаються на ковзанах та санчатах, обожнюють шоколад. Переглядаючи картини художниці, раптом починаєш розуміти, скільки дивовижного й радісного в простих життєвих ситуаціях. Адже цікава розмова, смачний чай, компа-

Ще 1995 року пані Вілер придумала для своїх дітей дивовижний мальований і мальовничий світ, сповнений любові, приязні й нестримного доброго гумору. Інакше кажучи, вона вигадала особливу казкову місцину – «Пагорб неподалік водойми біля падуба» (Holly Pond Hill) та його мешканців: мишок, кроликів та інших маленьких істот. І почала малювати пречудові, детально виплисані акварелі, що розповідають про життя цих тваринок у їхньому ча-

ня доброго приятеля здатні зробити день неповторним! Цей притягальний світ, здається, зовсім поряд, можливо, одразу за містом, а може, десь за рогом? І водночас так далеко...

ЧУПА ЧУПС

«БІОГРАФІЯ»
БРЕНДА

У середині минулого століття онук великого іспанського бізнесмена Енріке Бернат дістав у спадок дідову компанію «Гранха Астуриас», котра випускала майже двісті видів продукції.

Аж раптом молодий талант вирішив зосередитися лише на випуску карамельок. Звісно, він спирався на дослідження: тоді ніхто ще не виробляв карамелі спеціально для дітей. Адже пригостиш малюка липкою цукеркою, а він негайно забруднить руки, та ще й витре їх об власний одяг. Тож важливо було продумати, в який спосіб дитина зможе їсти солодощі й при цьому зберегти руки чистими. Думали-думали й придумали: карамель буде на паличці, її можна їсти, тримаючи, мов на виделці. Спершу паличка була дерев'яна, згодом стала пластикова.

Карамель назвали «Чупс», і її популярність дедалі зростала, а з нею – і кількість плодово-ягідних смаків. Навстав час змінити вигляд обгортки, зробити її більш привабливою та оригінальною. До справи взявся – не більше не менше – сам Сальвадор Далі. Він намалював картинку з ромашкою «Чупа Чупс», причому логотип було поміщено не збоку, а у верхній частині цукерки. На початку 80-х років «Чупа Чупс» уже знав увесь світ. Нині ця чудова карамель продають у 170 країнах, а загальний обсяг продажу сягає щороку сотень мільйонів доларів.

ТАКА ІСТОРІЯ

Мабуть, лишилося вже зовсім мало родин, у яких збереглися б старі різдвяні листівки. Маю на увазі зовсім старі, часто з іншомовним написом, з характерними саме для старовинних канонів такої образотворчості обличчями й постанями дітей і дорослих.

ЩАСЛИВОГО РІЗДВА!

Загалом історики вважають, що прототипами різдвяних листівок є гравюри та літографії на теми Різдва часів середньовіччя. Або – це інша думка – візитівки, котрі з'явилися в Парижі в 40-ві – 50-ті роки XVII ст. На Святвечір такі візитівки спеціально доправляли поважним адресатам.

Проте першу «справжню» різдвяну листівку створив англійський художник Добсон 1794 року. Власне, він подарував своєму другові цікаву карточку, де на тлі зимового пейзажу була зображена мила родинка сjenка біля прикрашеної ялинки. Листівка настільки сподобалася цій родині, що втішений художник намалював наступного року вже кілька десятків схожих картинок і на честь свята надіслав усім знайомим.

У такий спосіб чимало людей заохотили привітати знайомих і рідних із Різдва. У XIX ст. різдвяні листівки почали спеціально замовляти. Приміром, такий собі сер Генрі Коул, котрий не встигав писати вітальні листи, замовив художню листівку мистцеві Джону Хорслі.

Той доклав фантазії та прикрасив листівку (12x7 см) на традиційну тему оригінальним триптихом. У центрі – родина Коул за різдвяним столом, а по берах – картинки, що промовляли про милосердя та добродійність цієї родини: сімейство дає біднякам одяг та їжу. Довопнював зображення нині вже звичний для нас напис: «Веселого Різдва й щасливого Нового року!» (саме такий порядок привітань, гадаємо, зрозумілий).

Листівка мала шалений успіх. Родичі Коулів із гордістю демонстрували її всім і кожному. Навіть через три роки цікавість до цієї мініатюри не зменшилася. Тоді їх сийнула щаслива думка: а якщо продавати цю листівку? Можна ж сподіватися на непоганий дохід! Так і сталося: з оригіналу було надрукова-

но близько тисячі примірників, і за кожен із них новоявлені підприємці дістали по шилінгу. В сумі – гарні гроші! Та назагал сімейство було переконане, що цікавість людей до різдвяних листівок – лише данина скороминущій моді. Однак вони помилилися. Виробництво листівок уже в 60-ті роки XIX ст. було поставлене на потік. Приміром, 1880-го пошта розіслала адресатам одинадцять з половиною мільйонів листівок. Поштарі просто-таки падали від утоми, доправляючи привітання.

У Росії перші ілюстровані листівки з'явилися лише 1894 року. Вони являли собою монтаж із кількох видів якогось міста,

прикрашений віньєткою. Малюнок неодмінно супроводжував напис: «Вітання з...» (указувалося якесь певне місто). Згодом почали виготовляти різноманітні види вітальних листівок. Приміром, на Різдво 1898 року було видано серію з десяти листівок за акварелями відомих петербурзьких художників.

ЩО ТАКЕ ФІЛОКАРТІЯ?

Це, як легко здогадатися, колекціонування ілюстрованих поштових листівок. Різдвяні листівки почали колекціонувати фактично одночасно з їхньою появою: вклеювали до спеціальних альбомів або зберігали в гарних жерстяних коробках від печива. За радянських часів зберігати листівки з написами «Щасливого Різдва!» чи «З Різдвам Христовим!» було безпечно. Проте люди примудрялися добре ховати свій скарб, й листівки таки вижили, залишилися. Що складніша техніка виготовлення листівки, то, звичайно, мініатюра дорожче оцінюється колекціонерами. Багато важить також і ім'я художника. Так, скажімо, уславилася петербурзька художниця Єлизавета Бем, котра зробила величезну кількість ескізів для листівок і завжди додавала якісь прислів'я чи приказки, народні прикмети, жарти. Чи, приміром, слід згадати, що на аукціоні Bloomsbury Auctions було продано 12 листівок за малюнками Івана Білібіна за 1,2 тис. доларів. Зазвичай, на великих аукціонах листівок майже не буває, вони з'являються зрідка, хіба якісь унікальні чи підписані славетними людьми. Але, скажімо, у Москві створили окремий Музей листівок, де завдяки щедрим даруванням відомих колекціонерів зібрано рідкісні зразки напівзабутого виду образотворчості.

жувати на листівках баскими напружених коней – «трійки», завірюшні, засніжені хатки, церковні бані, річки, вкриті кригою... І неодмінно мала бути ялинка чи принаймні ялинкові гілки. Поштові листівки не поступалися іноземним, а часом перевершували їх не лише за художньою виразністю, а й за різноманітністю технік. У каталогах перелічувалися «рельєфні витончені», «блискуча емаль», «глянцеві», «емаль із золотом», «аристократичні на найкращому полотняному картоні у стилі модерн», «бромосрібні», «плюшеві» тощо. Урешті-решт вітальні різдвяні й новорічні листівки південно зняйняли свою нішу в царині образотворчого мистецтва. Їх купували не лише до свят, а й просто з прихильності до прекрасного, любовно зберігали у багатьох родинях.

СТОРІНКУ ПІДГОТУВАЛА
ТЕТЯНА МОРГУН, «ПВ»

ЛАУРЕАТИ ФІФА

**У МЕССІ – ТРЕТІЙ
«ЗОЛОТИЙ М'ЯЧ»**

За версією ФІФА, найкращим футболістом 2011 року визнано гравця іспанської «Барселони» та збірної Аргентини Ліонеля Мессі.

Це вже третій поспіль подібний титул, яким удостоєно спортсмена. За підсумками голосування, аргентинець

дістав 47,88% голосів, помітно випередивши представника мадридського «Реала» португальця Крістіану Роналду (21,6%) та свого одноклубника Хаві, який замкнув трійку кращих футболістів минулого року (9,23% голосів). Отримуючи ще один «Золотий м'яч», Ліонель зауважив, що це для нього велика честь, але він хотів би його поділити зі своїм товаришем Хаві. «Він заслужив на цю нагороду», – зазначив відомий футболіст.

ПЕП СТАВ ТРЕНЕРОМ РОКУ

Очільник «Барселони» Хосеп (Пеп) Гвардіола посів перше місце в опитуванні ФІФА на звання найкращого наставника.

Слід нагадати, що під орудою іспанця 2011 року «Барселона» виграла чемпіонат і Суперкубок Іспанії, тріумфувала у Лізі чемпіонів, не знаючи собі рівних на клубному чемпіонаті світу. Під час голосування

наставник каталонського гранда обійшов тренера «Реала» португальця Жозе Моурінью та очільника «Манчестер Юнайтед» сера Алекса Фергюсона, якому довелося задовольнитися премією Президента ФІФА Йозефа Блаттера.

**ЗМЕТИКУВАЛИ
«НА ТРЬОХ»**

До символічної збірної кращих футболістів 2011 року потрапили представники лише трьох клубів – «Барселони» (п'ять гравців), «Реала» (чотирьох) та «Манчестер Юнайтед» (один).

Роналду та Руні раніше захищали кольори «Манчестер Юнайтед»

Як повідомляє офіційний сайт організації, склад команди мрії-2011 виглядає так: воротар – Ікер Касілья («Реал»); захисники – Данні Алвес, Жерард Піке (обидва – «Барселона»), Серхіо Рамос («Реал»), Неманья Відіч («Манчестер Юнайтед»); півзахисники – Андреас Іньєста, Хаві (обидва – «Барселона»), Хаві Алонсо, Крістіану Роналду (обидва – «Реал»); нападники Вейн Руні («Манчестер Юнайтед»), Ліонель Мессі («Барселона»).

ВИЗНАННЯ

В останньому минулорічному номері редакція «ПВ» визначила на власний розсуд десятку спортивних подій 2011 року. Утім, це загальна тенденція чи не всієї ЗМІ – підбивати підсумки року, що спливає. Однак є один спільний рейтинг, який, на наш погляд, має бути цікавим нашим читачам, оскільки складений Асоціацією спортивних журналістів України. Отже, хто зі спортсменів, на думку профільних «акул пера», найважливіше виявив себе в минулому році?

**ЖУРНАЛІСТИ
ВИЗНАЧИЛИ КРАЩИХ**

Загалом це вже двадцять п'ять років конкурс «Підсумки спортивного року», який провела АСЖУ. За традицією, в ньому беруть участь журналісти з України і члени АСЖУ, які живуть і працюють за кордоном. У нинішньому опитуванні взяли участь 445 колег. 2011-й спортивний рік загалом подарував усім нам багато радісних миттєвостей і яскравих перемог, про які ми пам'ятати мемо ще дуже довго. Вони назавжди ввійдуть до славної історії україн-

ського спорту, який разом з усією країною відзначав 20-річчя незалежної держави. Йдеться, насамперед, про виступи на чемпіонатах світу і Європи, етапах Кубків світу, інших великих і відповідальних міжнародних стартах українських боксерів і легкоатлетів, майстрів сучасного п'ятиборства й фехтування, дзюдоїстів і важкоатлетів, веслувальників і біатлоністів, плавців і шахістів, представників інших видів спорту. Вдалі виступи на цих змаганнях, завойовані медалі усіх ґатунків уселяють на-

Краща команда року – збірна України з боксу, яка завоювала на чемпіонаті світу в Баку чотири золоті й одну срібну медалі, ставши при цьому найкращою на планеті в командному заліку

Кращий тренер року – головний тренер збірної України з боксу Дмитро Сосновський (Львів)

дію на успіх на стартах лондонської Олімпіади-2012.

Отже, результати рейтингу 2011 року були наступними.

ТОП-10 КРАЩИХ СПОРТСМЕНІВ

1. Вікторія Терещук (сучасне п'ятиборство)
2. Володимир Кличко (бокс)
3. Ольга Саладуха (легка атлетика)
4. Василь Ломаченко (бокс)
5. Артем Іванов (важка атлетика)
6. Ольга Харлан (фехтування)
7. Георгій Зантаря (дзюдо)
8. Дмитро Кирпулянский (сучасне п'ятиборство)
9. Віта Семеренко (біатлон)
10. Олександр Рибка (футбол)

МАСОВА ФІЗКУЛЬТУРА

ДО ЮВІЛЕЮ – СПАРТАКІАДА

Два останні заходи, які проводила Закарпатська обласна рада ФСТ «Україна» у 2011 році, були приурочені до 20-річчя створення товариства. Відкрита першість обласної ради з важкої атлетики серед юнаків і дівчат, що пройшла у Великому Березному, як завжди, зібрала чимало учасників та їхніх уболівальників. А на спортивних майданчиках Перечинської школи-інтернату відбулися змагання XXIII обласної спартакіади шкіл-інтернатів Закарпаття.

Закарпатська область чи не єдина в Україні, де нині проводяться такі змагання. І ось уже 20 років поспіль їх організовує обласна ФСТ «Україна». До речі, її очільник Владислав Кушнірчук, за безпосередньої участі якого відбулися попередні 22 спартакіади, до 20-річчя спорттовариства за сумлінну багаторічну роботу нагороджений Подякою Голови ФПУ Юрія Кулика. На урочистій церемонії відкриття спартакіади святовою колоною пройшли всі учасники цього масового заходу – близько 170 спортсменів у складі семи команд. Їх привітали голова обласної ФСТ «Україна» Владислав Кушнірчук, голова Перечинської районної ради, май-

стер спорту СРСР, заслужений тренер України Анатолій Перцев, заступник голови Перечинської райдержадміністрації Ольга Кравчук. У змаганнях із міні-футболу перше місце здобула команда Мукачівської, друге – Нижньоворітської і третє – Перечинської шкіл-інтернатів. Волейбольний турнір приніс перемогу команді з Нижніх Воріт, на решті сходинок п'єдесталу пошани розташувалися спортсмени Перечина та Мукачєвого. Під пильним поглядом судівської колегії (головний суддя Олег Лазарєв) за гострої конкуренції проходили змагання з легкої атлетики, які включали біг на 60, 300 (дівчата) і 500 метрів (хлопці), кидання м'яча та стрибки

Владислав Кушнірчук (ліворуч) і Олег Лазарєв з нагородами для переможців спартакіади

у довжину. У дівчат перші три місця вибороли Світлана Штильха (Перечин), Валентина Мокрушенко (Льниця), Каміла Лещак (Перечин), а у хлопців – Руслан Скубенчик (Перечин), Василь Барна (Перечин) та Олег Гангур (Нижній Бистрий). У командному заліку в цьому виді змагань нагороди спартакіади здобули легкоатлети Перечин-

ської, Нижньоворітської та Нижньоворітської шкіл-інтернатів.

За підсумками чотирьох видів спартакіади першою виявилася дружна команда Перечинської школи-інтернату. До речі, директора цього навчального закладу Василя Кобу за активну співпрацю зі спортивним товариством нагороджено Подякою Центральної ради ФСТ «Україна». Другими фінішували спортсмени Нижньоворітської школи-інтернату, третю позицію посіли представники Мукачівської школи-інтернату. На урочистому закритті спартакіади команди-переможці отримали кубки, медалі, дипломи та цінні призи від організаторів. Переможці в окремих видах спорту нагороджені грамотами та пам'ятними кубками обласної ФСТ «Україна».

**СЕРГІЙ БАРАНЧИКОВ,
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ
ФОТО АВТОРА**

**СТОРИНКУ ПІДГОТУВАВ
ВОЛОДИМИР ПОЛЕТАЄВ,
СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ «ПВ»**

